

Foiaia românească

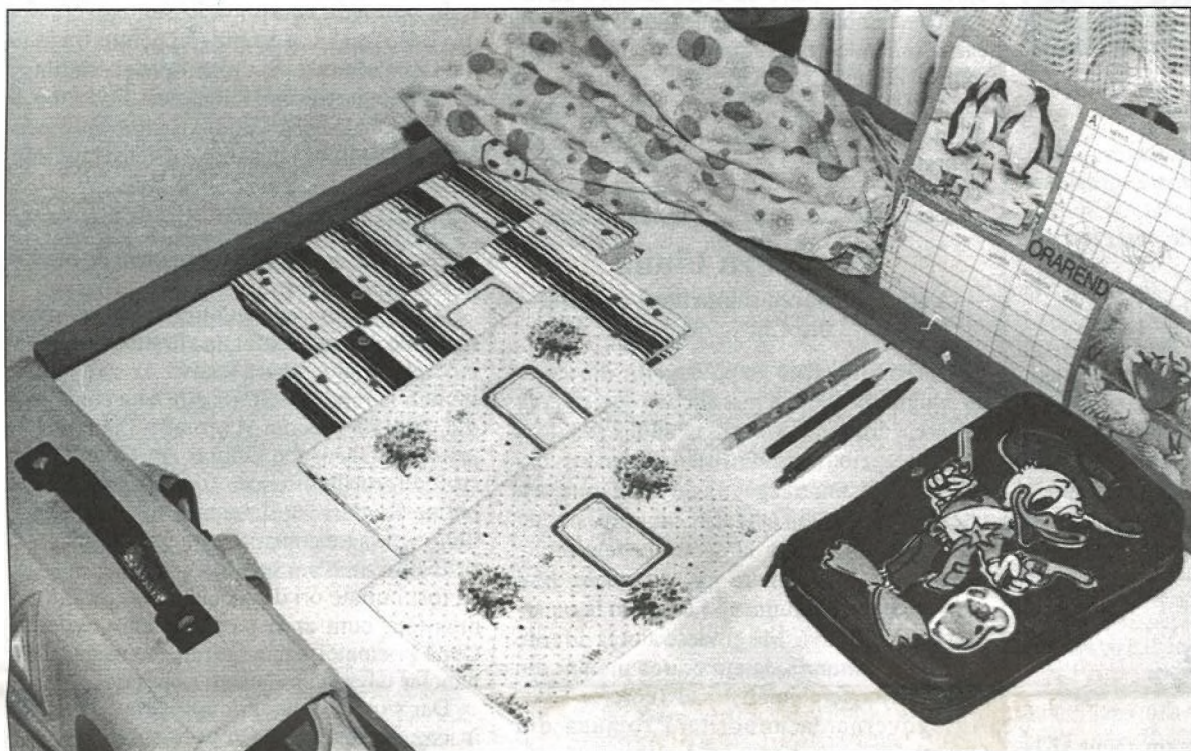
Vineri
27 august
1999

Anul II
Nr. 34

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ♦ Fondat în 1951 ♦ 8 pagini ♦ 20 forinți

Din nou – în prag de septembrie



Cînd păsările se pregătesc să plece, cînd frunzișul își schimbă culoarea în nenumărate nuanțe, cînd intrăm în luna septembrie, și elevii își pregătesc rechizitele școlare, iar cînd clopoțelul sună pentru prima oară pentru cei mici, iar pentru cei mari doar din obișnuință, atunci începe anul școlar. Un nou început, care înseamnă nu numai pentru familie o serioasă încercare, ci și în viața societății o modificare considerabilă. Nici nu mai e cazul să insistăm la comparația învățămîntului din trecut cu cel de acum. Cu toate acestea, modificarea permanentă, chiar accelerată a învățămîntului, (nu atît din punct de vedere administrativ, cît, mai ales, din cel al conținutului) se pare că am ajuns la un stadiu de echilibru.

Acest lucru presupune în viitor multă și atentă muncă de pregătire și calificare a tuturor cadrelor din acest domeniu. Șirul problemelor e foarte lung, începînd de la redactarea manualelor școlare pînă la metodică predării. Totul e în mișcare, totul se transformă.

În privința cadrelor didactice din școlile unde se predă limba română, problemele și greutățile – și în acest an școlar – sînt similare cu cele din toate școlile din Ungaria.

La cîteva discipline există surplus de cadre, pe cînd alte specialități – mai ales la limbi străine – sînt greu reprezentate prin profesori de specialitate. Acest lucru precum și tendința de reducere continuă a numărului de profesori îngreunează atît situația directori-

lor, cît și întocmirea orarului, repartizarea orelor. Mai ales că, folosind posibilitatea angajării (doar pentru economia cîtorva ore) unor cadre didactice externe din alte școli (profesori angajați prin contract cu un număr relativ mic de ore), aceștia au în schimb, mai multe pretenții în privința repartizării orelor.

Prin urmare, în multe școli orașul conține anomalii, care în condiții firești, și din punct de vedere metodic sînt inadmisibile. Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem că și cadrele didactice au multe probleme. Energia lor o consumă nu atît învățămîntul instrucția și educația, munca de la catedră din timpul orelor ca atare, cît numeroasele obligații ingrate: administrația inutilă, lupta cu „munca de hîrtie”. Dar să nu uităm nici situația școlilor mai mici, cu lupta zilnică pentru supraviețuire.

Cît privește tineretul școlar, s-ar presupune că azi condițiile sînt mai ușoare decît acum două-trei decenii. Așa pare în aparență. Și într-adevăr: elevii nu duc lipsă de manuale școlare, nu au greutăți cu procurarea rechizitelor școlare. Dar toate acestea nu înseamnă neapărat o ușurare, fiindcă față de cîteva decenii în urmă, azi elevii trebuie să acumuleze un bagaj de cunoștințe mult mai vast, toate domeniile de știință presupun cunoștințe mult mai ramificate și diverse. Toată societatea de adulți este de acord: elevii sînt suprasolicitați. Numărul orelor e prea mare, multe discipline sînt inutile, numeroase manuale sînt depă-

șite. Deci, să nu-i invidiem pe elevii de azi...

Condițiile materiale care se condează raportul dintre cei doi factori subiectivi profesor-elev din învățămînt sînt de asemenea importante, completîndu-se reciproc.

Numai că, în timp ce cu cincizeci (sau chiar o sută) de ani în urmă era suficientă o traistă cu o tăbliță și un condei, pentru ca un copil să învețe să scrie, să citească, azi „arsenalul” unui elev devine aproape nelimitat. În afară de abecedar sau caiet „de socolă” trebuie zeci de caiete de lucrări, manuale (în culori), antologii de texte etc. Și toate acestea costă mii de forinți. Iar această sumă este numai o frîntură din cheltuielile ridicate de imensitatea cerințelor.

După toate acestea am impresia că toată societatea își dă seama că mai există multe probleme în sistemul instructiv-educativ, în cadrul căruia și salariile necorespunzătoare ale cadrelor didactice înseamnă un factor care nu trebuie omis. Dar și acest factor este important, dar fiind că nimic nu ambiționează profesorii la o muncă mai însofletită.

În schimb, oricît ar fi de supraîncărcăți pedagogii – în ciuda vitregiilor – ar trebui să mai caute căile și posibilitățile de a simplifica mulțimea sarcinilor care încarcă în mod inutil umerii și ghiozdanele tineretului școlar. Sînt convinși că există posibilități de a face școală bună. Dar pentru aceasta ar trebui mai multă chibzuință și mai puține sisteme și planuri de reformă. (j)

Din activitatea autoguvernărilor românești (I)

Activități realizate și planuri de viitor

Aflîndu-ne în pragul ședinței de constituire, sperăm cu succes, a Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, săptămînalul nostru va prezenta, rînd pe rînd, cîteva aspecte din preocupările autoguvernărilor minoritare din acele localități pe care le considerăm într-adevăr, și nu numai prin declarații, românești. Astfel am solicitat reprezentanților autoguvernărilor locale să ne împărtășească despre acele activități pe care le-au realizat în perioada scursă de la alegerile din toamna anului trecut, precum și despre planurile concrete pe care urmează să le realizeze încă în anul curent în interesul minorității noastre.

Dr. Maria Berényi
(Autoguvernarea minoritară
română din Budapesta
Sectorul II)

Scopul principal îl constituie păstrarea limbii, a culturii și a identității românești din Capitală. Cele mai multe manifestări culturale le organizează împreună cu autoguvernările românești din sectorul V, VII și cu Societatea Culturală a Românilor din Budapesta.

În luna mai s-a organizat o manifestare comemorativă în cinstea lui Emanuil Gojdu, atunci s-a oficiat și un parastas în memoria lui.

La Paștile Morților s-au depus coroane de flori la monumentul lui Emanuil Gojdu și Iuliu Todorescu, precum și la mai multe morminte ale macedoromânilor, precum familia Lyka, Grabovszky și mai multe altele, care se află în cimitirul Kerepesi. (Din partea autoguvernării s-au inițiat cercetări ca să se descopere mormintele mai multor români despre care știm că sînt îngropați aici, ca Vasile Mangra, Gheorghe Ioanovici de Dulău și alții.)

Autoguvernările românești din sectorul II, V, VII au organizat în luna iunie o comemorare literară intitulată „Poetul național al României Mihai Eminescu și revista budapestană „Familia” a lui Iosif Vulcan”.

Gheorghe Grósz
(Autoguvernarea minoritară
română din Békéscsaba)

– În reședința județului Bichiș, Autoguvernarea minoritară română e într-o situație norocoasă din cauză că, fiind realeși aceiași membri, activitatea începută, desfășurată în primul ciclu de funcționare continuă pe mai departe. Condiția strictă a muncii era că activitatea trebuie să se desfășoare conform planului de muncă întocmit, la ședințele lunare pregătindu-se de fiecare dată proces verbal care conține și toate deciziile

– În luna septembrie se lansează un serial de comunicări științifice cu caracter de popularizare pe tema „Evenimentele revoluționare din anii 1848-49 și românii din Budapesta”

– La 20 noiembrie 1999 se vor împlini 150 de ani de la construirea Podului cu Lanțuri din Capitala Ungariei. Alături de István Széchenyi constructorul și finanțatorul principal al podului a fost macedoromânul **Gheorghe Simeon Sina**. În cinstea acestei aniversări vom organiza o ședință comemorativă.

– În luna decembrie vom organiza întrîlniri la care vom evoca sărbătorile de iarnă, iar pentru copii vom organiza serbarea de Moș Nicolae.

Alături de programele sale, Autoguvernarea românească din sectorul II dorește să subvenționeze financiar și alte activități culturale și științifice, ca de exemplu: În luna septembrie Societatea Culturală a Românilor din Budapesta va organiza o excursie la Viena, unde membrii acesteia vor vizita biserica ortodoxă de acolo și mai multe monumente arhitecturale care se leagă de activitatea comunității macedoromâne de odinioară.

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria a. c. va organiza la 6-7 noiembrie cel de-a IX-lea Simpozion. Aceste activități vor primi ajutor financiar din partea Autoguvernării.

votate. Munca noastră e ajutată de o secretară și un econom, ambii angajați ai primăriei orașenești.

– Ca scop primordial al Autoguvernării am trasat colaborarea strînsă cu instituțiile și organele românești din oraș: cu *Biserica*, cu *Uniunea*. Părintele **Teodor Marc** urmărește cu o însofletire deosebită viața religioasă a creștinilor ortodocși români. De pe acum sperăm în construirea unei parohii (20 mil. ft.) cu sprijin român-maghiar, al Autoguvernării locale și românești, în vecinătatea bisericii ortodoxe române. (Continuare în pag. a 2-a)



Așa am sărbătorit

La sfârșitul săptămânii trecute în întreaga țară s-au desfășurat festivități cu caracter politic, cultural și distractiv, destinate cinstirii demne a zilei de 20 August, ca cea mai mare sărbătoare națională a Ungariei. Pretutindeni au fost organizate programe de nivel deosebit, iar în cele mai multe localități sărbătorirea s-a desfășurat cu participarea unor delegații de oaspeți sosiți de peste hotare.

Spectacole folclorice, baluri de vară, concerte extraordinare, spectacole de gală, jocuri de artificii, defilări și mitinguri s-au ținut lanț mai în toate orașele și comunele țării, dovedind varietatea de a se sărbători stabilirea maghiarilor în șesul Panoniei, precum și ziua regelui Ștefan cel Sfânt, întemeietorul statului unitar creștin maghiar. Firește, aceste zile au cinstit simbolic și pîinea nouă și au asigurat posibilități adecvate și reprezentanților politici și liderilor diferitelor partide de a-și expune crezul politic. Folosindu-se de ocazie, unii reprezentanți – s-au îndepărtat de esență și importanța momentului, accentuându-se mai mult actuala lor poziție politică. Ca de obicei și în acest an s-au înmînat diferitele distincții. Din rîndul minorității noastre dansatorul aletean **Pavel Botaș** a primit titlul de „*Meșter al artei populare*”, iar **Ibolya Bíró**, directoarea Casei de cultură din Jaca: Premiul Special pentru Culturalizare. (j)

BĂTANIA

Drumeție în România

Un grup de bățanieni, fie în concediu, vacanță sau pensionari, și-au făcut timp liber pentru a petrece 5 zile în România.

Îmbarcați într-un autocar bine utilat și cu un șofer simpatic și priceput, grupul a făcut un prim popas în frumosul oraș Deva, admirînd cetatea și arhitectura nouă a orașului. După amiază am ajuns la punctul de destinație, la Sibiu, fiind cazați în condiții dintre cele mai bune la motelul din Dumbrăva Sibiului.

După cină și micul dejun de a doua zi a început drumeția. S-a vizitat orașul Făgăraș precum și cetatea medievală de aici, cu zidurile sale încărcate de istorie.

Am poposit o vreme în Brașov, unde am vizitat, printre altele, și Biserica Neagră. Profitînd de faptul că eram în Brașov, am urcat la vestita Poiană, încîntător loc de plimbări și agrement. De fapt, Poiana Brașovului este o foarte mare bază turistică, pusă la dispoziția vizitatorilor și a turiștilor atît vara, cît și iarna, dispunînd de terenuri de sport, pîrtii pentru schiat și zone de agrement.

Seara, la sediul nostru ni s-a servit o cină gustoasă. Și ca „meniul” să fie complet, am auzit muzică populară, aplaudînd dansatori care ne-au oferit o suită de jocuri populare din diferite zone folclorice.

Valea Oltului a fost un alt obiectiv dorit să fie vizitat de toți. De altfel toată ziua am circulat numai pe valea acestui rîu, plin de hidrocentrale de mici dimensiuni.

Ne-am închinat în mănăstirea Cozia în ctitoria lui Mircea cel Bătrîn, iar dincolo de Olt la mănăstirea Turnu.

Am vizitat orașul Rîmnicul Vilcea, stațiunile Olănești, Călimănești, Govora. La Govora am zăbăvit mai mult în parcul stațiunii, iar de aici am urcat la mănăstirea cu același nume. Aici cele 22 viețuitoare în frunte cu maica stareț ne-au fost gazde sublime: din puținul lor ne-au oferit un pahar cu vin, prăjituri și nu în ultimul rînd, vorbe pline de duh, blîndețe și sinceritate. După posibilitățile noastre am mulțumit gazdelor, rugînd pe bunul Dumnezeu să dăruiască acestei obști toate cele bune. De altfel în grupul nostru este deja o tradiție ca în fiecare excursie știind că vom vizita mănăstiri, fiecare membru al grupului face

donatii în alimente, ceea ce am făcut și la Govora.

Iar pentru că a treia zi era tocmai duminică, am ținut ca înainte de masă să vizităm o mănăstire.

Așa că am plecat la sfînta mănăstire „Brîncoveanu, de la Sîmbăta de Sus.

Ne-am recules ascultînd Sf. Liturghie oficiată de părintele stareț iar răspunsurile liturghiei au fost date de un grup de călugări. Am vizitat muzeul mănăstirii, ale căror exponate sînt donațiile I. P. S. Antonie, întregul complex mănăstiresc. La întoarcere ne-am oprit în Sibiul medieval, unde am vizitat cîteva puncte de interes turistic. Ultima zi a fost la fel de plină.

Am urcat 25 de kilometri în Păltiniș, cea mai înaltă stațiune din România, cu un peisaj cu totul aparte: munți înalți împăduriți, izvoare cu ape reci și line.

Unii dintre membrii grupului „curajoși” au avut satisfacția de a admira peisajele mergînd cu telescaunul sau cu telecabina. La întoarcere am vizitat „Muzeul civilizației populare tradiționale din România”. Acesta este un imens monument al culturii naționale care cuprinde case țărănești din toate zonele, mori de vînt, mori pe cursuri de ape și alte instalații utile gospodăriilor din acele vremuri. Și ca să putem vizita cît mai mult, ni s-a pus la dispoziție minicarul muzeului, care a constituit deliciul copiilor și nu numai al lor. La întoarcerea spre casă prin Deva, ca de obicei am luat cina în orașul înfrățit Lipova, gazdă fiindu-ne domnul primar.

A fost frumos, ce nu se poate uita multă vreme. Fie Mărioara sau Sanyi bácsi, Eszti sau Vivara, am fost și sîntem un grup care de ani în șir mergem și ne simțim bine împreună.

Poate fi o invitație și pentru alții, doritori de munte, frumos, aer curat și voie bună.

Ca încheiere și ca o concluzie de felul cum ne-am simțit îmi vine în minte niște versuri populare:

„Sara bună, c-am plecat.
Mulțumim de ce ne-ai dat.
Și ne-ai dat vinu tot dulce
De de-aici nu ne-am mai duce.”

CIM

Din activitatea autoguvernărilor românești (I)

Activități realizate și planuri de viitor

(Urmare din pag. întâi)

Tot aici aș aminti și rezolvarea problemei vechi, a grilajului, în jurul căruia s-ar realiza un gard viu, orașul sprijinind de pe acum această inițiativă cu 150.000 ft. Pentru realizarea planurilor din viitor se așteaptă sprijin financiar și din partea Fundației Bisericii care s-a înființat recent. Fiindu-ne un scop evidențiat păstrarea limbii și identității române, deși în oraș nu funcționează instituții de învățămînt cu limba de predare română, la Școala profesională medie „*Kemény Gábor*” se predă româna în două clase, dar la fel și într-o școală generală. Cu bucurie amintesc și tradiționalul Concurs de povestire pe țară organizat în luna aprilie pentru a patra oară. La acesta s-au înscris peste nouăzeci de concurenți. Cînd era cazul, am îndeplinit și un rol caritativ, ajutînd împreună cu „Crucea Roșie” sinistrării din Lipova. În această vară am sprijinit organizarea unei tabere de copii din Szarvas, la care au participat – la fel – 35 de copii din Lipova. Tot din acest oraș Fanfara „Doina” a partici-

pat la manifestarea recentă ZENIT. Românii locali le-a oferit un premiu special. Cu scopul intensificării colaborării, am organizat în repetate rînduri acțiuni comune cu *Asociația de Prietenie Ungaro-Română* din județ.

– Considerăm strict necesară înființarea Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Aici ne exprimăm recunoștința tuturor foruri competente înainte de toate deputatului în Parlament **József Lájér**, care au contribuit la rezolvarea acestei probleme. Sperăm că adunarea din 18 septembrie se va solda cu succes. Pe această cale mulțumim și lui **Traian Cresta** președintelui Uniunii, pentru activitatea sa.

În perioada ce urmează, Autoguvernarea din Békéscsaba se va pregăti pentru tradiționala Zi Culturală. S-a planificat și o întîlnire cu colaboratorii săptămînalului „Foaia românească”. Pe lîngă tradiționalele pregătiri pentru sărbătorile și petrecerile de iarnă, ne vom pregăti și pentru Ziua Minorităților.

Alexandru Finna

(Autoguvernarea minoritară română din Chitighaz)

– Ceea ce am făcut după alegerile din toamna anului trecut, nu a fost altceva decît o continuare a drumului început în anul 1994. Mai pe larg: prin intermediul românilor din Chitighaz facem o legătură cu marea majoritate a românilor din Ungaria. Iar prin caracterul acțiunilor noastre atragem tot mai multe generații, tot mai multe pătri sociale. Mai mult chiar, ne străduim să-i atragem la o participare mai activă. Mă gîndesc aici la diferite programe culturale, la ajutorarea muncii din cadrul formației folclorice sau a corului. Deci, Autoguvernarea minoritară română din Chitighaz încearcă să coordoneze și să slujească activitatea comunităților românești din comună.

– O parte organică a planului nostru îl constituie colaborarea permanentă cu autoguvernarea locală, coordonarea activității noastre cu acest factor. Un alt element cu caracter permanent – după cum am amintit – este munca de coordonare efectuată în cadrul sferei

civile. Deci, acestea ar fi punctele de plecare în activitatea noastră.

– În privința activităților concrete avem multe de înșirat. Astfel, la sfârșitul anului trecut am inițiat o serată festivă, la care au fost invitați și reprezentanții celorlalte confesiuni din comună precum și școlari. Împreună cu primarul Gheorghe Gulyás am făcut demersuri la forurile oficiale, la ministere pentru a obține fonduri suplimentare financiare pentru funcționarea liniștitoare a școlii românești. În același timp am sprijinit și alte acțiuni care au fost inițiate ori de asociație, ori de alte comunități, cum ar fi participarea elevilor la Cupa Prieteniei, sau asigurarea unui sprijin financiar taberei de dansuri populare.

Dar sîntem invitați de primăria comunei și în caz că sosesc la Chitighaz delegații din România. Atît comuna, cît și autoguvernarea minoritară are relații bune cu orașul Chișineu Criș, realizîndu-se în cadrul programului de colaborare o seamă de vizite reciproce.

– În lunile ce le mai avem din acest an am dori să organizăm o întîlnire pe țară a echipeilor de păstrare a tradițiilor, și nu în ultimul rînd vom întocmi un program adecvat sărbătorilor de iarnă.

Nu se pune în discuție

Nu se pune în discuție că Gheorghe Pomuț a fost român sau ungur. S-a născut la Giula dintr-o familie de români. Fiul lui Ioan și Victoria, a fost botezat în biserica cu hramul Sf. Nicolae din orașul Giula în anul 1818 mai 31, de preotul paroh Athanasie Gheorghevi.

Fiindcă aici s-a născut și aici a trăit, aici a fost nevoit să se înroleze în armata austro-ungară. Iubind libertatea, e firesc că în 1848-49 îl aflăm în armata lui Kossuth, unde ajunge la gradul de căpitan sub generalul Klapka, împreună cu care a fost încartisit în cetatea din Komarno, care nu s-a predat decît cu condiția ca toți luptătorii să primească pașapoarte și să poată părăsi nestingherit cetatea. După înfrîngerea revoluției maghiare, Pomuț emigrează și ajunge pînă în America, pe „pămîntul făgăduinței”. Acolo se stabilește în statul Iowa, unde înființează colonia New Buda. În războiul de secesiune participă ca voluntar. Apoi, avînd o pregătire militară vastă, devine generalul în războiul de secesiune. După întemeierea Statelor Unite, Gheorghe Pomuț intră în diplomatie, devenind consulul Statelor Unite la Petersburg.

Fiind o personalitate excepțională, proaspătul diplomat a reputat succese serioase. De numele lui se leagă o mare faptă de diplomatie economică: Rusia vinde Statelor Unite ale Americii Alaska contra unei sume de 7.200.000 de dolari. Ca atare, Pomuț este printre „făurătorii” Americii moderne.

După ce s-a terminat acreditarea în Rusia, Pomuț rămîne în Petersburg pentru ca să fie în apropierea principesei de care l-a legat o dragoste neîmpărțită.

Ce personalitate! Ce viață bogată!

Apoi urmează decăderea: trăiește în mizerie, și moare în toamna anului 1882 de foame, uitat de lume într-un azil din orașul de pe Neva.

Pál Békés în săptămînalul literar „Élet és Irodalom” din 13 august 1999, evocă personalitatea lui Pomuț într-o scurtă scriere, cugetînd despre această mare personalitate a istoriei universale.

Nu mai că la sfârșitul articolului pomenește cum că s-a polemizat mult despre faptul dacă a fost român sau ungur, acest Gheorghe (Gheorghe) György Pomuț (Pomuț). Acesta este singurul lucru care nu poate fi discutat. Gheorghe Pomuț s-a născut la Giula dintr-o familie de români. Deci el este categoric român. E cu totul altceva că mai tîrziu viața lui s-a format cum s-a format – cutreierînd toată lumea de la Iowa pînă la Petersburg, avînd parte de succes și decădere, fiind cînd bogat, cînd sărac, gustînd bogăția și mizeria. Tocmai în acest fel a fost o personalitate întreagă bogată așa cum a fost – și sper că nu a uitat niciodată în viața lui de unde a pornit.

...În cărțile de istorie nu se scria despre Gheorghe Pomuț, cum nu e pomenit nici Emanuil Gojdu, Moise Nicoară și nici Andrei Șaguna. Despre aceste personalități uriașe am auzit pentru prima dată de la preotul Ioan Magdu. Nu a fost slujbă la care părintele să nu-l pomenească pe Andrei Șaguna... Acum, că putem ști mai multe despre aceste personalități istorice ale noastre, mulțumită cercetătorilor noștri, acum sîntem mai apropiați de ei, de marii noștri înaintași. Acum, mulțam Doamne, îi putem pomeni cu mîndrie, fiindcă aceste personalități uriașe fac parte din trecutul nostru!

Și dacă nu prea avem viitor, barem trecutul nostru să ni-l păstrăm cu mîndrie...

Șt. Oroian

Între 4–14 august

Curs de perfecționare la București

Ani la rând se organizează pentru cadrele didactice din instituțiile de învățământ românesc din Ungaria cursuri de perfecționare în limba maternă. Majoritatea acestor reciclări au loc în țară, dar unele se desfășoară și în România. Aceste cursuri contribuie la acumularea și îmbogățirea la un nivel ridicat a cunoștințelor de limbă, dar și la prosperarea întregului sistem de învățământ de naționalitate.

În această ordine de idei, **Fundația Culturală Română** a organizat și finanțat în perioada 4–14 august a.c. la **București** cursuri susținute de profesori universitari din Capitală, Cluj și Iași.

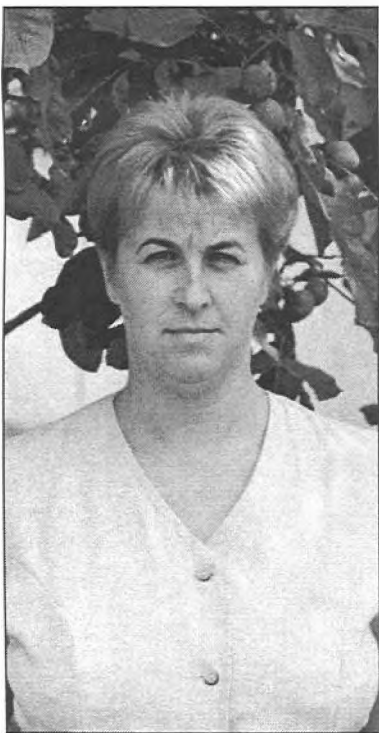
Fundația, instituție națională apolitică s-a străduit de-a lungul anilor ca românii din diasporă să aibă posibilitatea de a fi la curent cu evoluția și tendințele actuale ale limbii materne și cu reîmpropătarea, îmbogățirea cunoștințelor vieții culturale românești în general.

La reciclările recente ca și în anii precedenți, s-au asigurat locuri de participare și pentru intelectuali români din Ungaria. După reîntoarcere am stat de vorbă cu profesoara **Maria Ambruș** din Chitighaz.

– De la bun început trebuie să le mulțumim și pe această cale tuturor organizatorilor, în frunte cu domnul președinte **Augustin Buzura**, pentru posibilitatea de a putea participa la aceste Cursuri de perfecționare, organizate pentru cadre didactice care predau în limba română în țările din jurul României, la care macedonii și bulgarii n-au sosit, însă au participat cursanți din Ucraina, Iugoslavia, Republica Moldova și Ungaria. Din țara noastră ne-am înscris unsprezece reprezentanți ai comunității românești din Budapesta, Chitighaz, Otlaca-Pustă și Șercad, conducătoarea grupei fiind **Rodica Müller**, din partea Biroului Institutului Național al Educației. Am fost primiți cu multă căldură. Domnul profesor **Ion Budescu** ne-a călăuzit cu atenție deosebită tot timpul. – a început să mă informeze tânăra profesoară.

– Cum s-au desfășurat cursurile propriu-zise?

– Cu toate că programul a fost cam încărcat, a fost cu atât mai eficient și bine încheiat, întocmit cu generozitate. Eu am participat cam demult la asemenea instruc-taje, și-mi pare nespun de bine că m-am folosit de această ocazie,



fiindu-mi de mare folos, mai ales că se vorbea în permanență românește.

Seminariile, dezbaterile, cursurile la înalt nivel au dezbătut teme: Identitatea limbii române în spațiul geolingvistic sud-est european, ținut de lector prof. **dr. Marius Sola**, membru corespondent al Academiei Române; Istoria învățământului românesc, de la școlile mănăstirești pînă azi, ținut de lector acad. **Virgil Cîndea**; Unitatea civilizației românești în viziunea lui **Nicolae Iorga**, ținut de lector acad. **Dan Berindei**; Învățământul modern: Curriculum obligatoriu și curriculum la decizia școlii, ținut de lector **dr. Octavia Costea**, cercetător științific principal la Institutul de Științe ale Educației București; Lectura școlară-orientare și receptare, ținut de lector prof. **Nicolae I. Nicolae**, Colegiul Național „Sf. Sava”, Bucu-

rești; Figuri emblematice ale culturii românești în spațiul occidental al secolului XX: **Mircea Eliade**, **Eugen Ionescu**, **Emil Cioran**, ținut de lector **dr. Ioan Holban**, critic și istoric literar, Iași; Dialoguri interculturale: rural și urban în civilizația contemporană, ținut de lector **dr. Irina Nicolae**, etnolog, Muzeul Țăranului Român, București; O realitate a învățământului modern-manualele alternative, ținut de lector **dr. Viorica Aura Păuș**, cercetător științific principal (Institutul de Științe ale Educației, București), Manualele de limba și literatura română în școlile din țările vecine, moderator: acad. **Alexandrina Cernov**, Cernăuți; Obiceiuri și practici etno-folclorice la români. Nașterea, ținut de: lector **dr. Narcisa Știucă** (Centrul Național al Creației Populare); Inițiative instituționale ale României în sprijinul comunităților românești din jurul granițelor țării, ținut de lector (neconfirmat) **Victor Bârsan** (director al Direcției Relații cu Republica Moldova din Ministerul Afacerilor Externe).

– Pe lângă programul de prelegeri s-au organizat și excursii bogate la Câmpina (unde am vizitat Muzeele B. P. Hașdeu și Nicolae Grigorescu), la Sinaia (la Castelul Peleş, Mănăstirea Sinaia), la Vălenii de Munte (Muzeul și Casa Memorială Nicolae Iorga), Slănic Prahova (Salina), la București (Mănăstirea Zamfira, Muzeul Țăranului Român) etc. Deci, pe lângă „studiu” ne-am și distrat, admirînd peisaje minunate și monumente istorice însemnate. Bine-nțeles ne-am bucurat și de eclipsa totală pe care am văzut-o pe deplin. Să nu uit de seratele cînd s-au prezentat rînd pe rînd comunitățile respective din diasporă...

La despărțire profesoara Ambruș și-a exprimat cuvintele de recunoștință, de mulțumire pentru cursuri și volumele primite drept cadou, în speranța că va mai avea și în viitor posibilitatea de a participa la asemenea reciclări excelente, de mare folos.

– E. Bányai –

Investiții în domeniul instructiv-educativ

În ultimii ani, nu numai viața oamenilor se schimbă în permanență, ci cu aceeași accelerație se dezvoltă, se transformă și fața localităților.

E drept că din tot mai multe colțuri ale țării aflăm despre greutățile financiare care trebuie înfruntate de primari și de consiliile locale. Din cauza bugetului restrîns nu rămîn bani pentru investiții noi. Însă multe experiențe pozitive dovedesc că o conducere locală „descurcăreață” poate realiza anumite obiective comunale considerabile.

Acum în pragul noului an școlar, vă prezentăm trei investiții realizate în domeniul instructiv-educativ din localitățile noastre, care au ajuns în stadiu de finisare și așteaptă să fie date în folosință încă în toamna acestui an. (j)



Noul centru cultural cu funcții multiple realizat în directă vecinătate a liceului românesc din Giula s-a dat în folosință la 26 august a.c.



Reconstrucția școlii din Micherechi a costat peste 40 de milioane de forinți, asigurîndu-se astfel condiții optime pentru munca instructiv-educativă



Realizarea unei săli de gimnastică a fost o veche dorință a apatenilor. După ce conducerea locală a înaintat mai multe concursuri reușite, în anul trecut au început lucrările de construcție, iar acum acestea au ajuns în stadiul de finisare.

CALENDAR

Stimați cititori și prieteni!

Continuînd tradiția mai multor decenii, Editura de carte și presă „NOI” și de această dată pregătește editarea *Calendarului românesc*, ediția 2000. Ținînd cont de popularitatea acestui almanah – în paginile cărui puteți citi comentarii, articole și reportaje despre viața românilor din Ungaria, scrieri cultural-științifice, literatură pentru adulți și tineret, umor, sport etc. – rugăm pe toți acei cititori – oameni de cultură, profesori etc. – care vor să contribuie la ridicarea nivelului acestei publicații de prestigiu să ne scrie și să ne trimită materiale pînă pe data de 15 septembrie 1999 pe adresa:

Editura de carte și presă „NOI”
(Calendar românesc 2000)

5700 GYULA, Petőfi tér 2. sz.

Informații detaliate puteți afla prin telefon (06-66/361-789), fax (06-66/463-152) sau E-mail: foaia@gyula.hungary.net.

Cu mulțumiri anticipate:

colectivul redacțional

Forum al oamenilor de afaceri

La 11 septembrie 1999 va avea loc la București, la Centrul internațional de expoziții și conferințe TIB primul Forum al oamenilor de afaceri români din afara granițelor României.

Manifestarea se va desfășura sub înaltul patronaj al Președinției României și al Guvernului, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe al României.

La reuniunea care are ca scop identificarea posibilităților de colaborare sînt așteptați circa 500 de oameni de afaceri români, printre care și oameni de afaceri de origine română din Ungaria.

Excursie comună

Elevi din Dorobanț și Lökösháza la Kisinóc

Cu câteva zile în urmă, la redacția săptămânalului nostru am fost vizitată de câțiva oaspeți din comuna **Lökösháza**, care m-au surprins cu o temă actuală despre care dorreau să fie informați și cititorii noștri.

Am stat de vorbă cu cea mai mare plăcere, mai ales că „subiectul” mi-a sosit la fața locului. Despre ce era vorba?

– Ca să înțelegem esența vizitei noastre, trebuie să precizăm câteva amănunte din anii precedenți. De fapt, este vorba despre o excursie a elevilor din Lökösháza la Kisinóc, la care s-au alăturat și copii din Dorobanț. Cele două localități din Ungaria și România întrețin de mai mulți ani legături strânse, fiind așezări înfrățite. Pe parcursul anilor, relațiile s-au extins și în cadrul învățământului, între școli. Chiar în mai multe cazuri s-au făcut vizite reciproce care au constituit posibilități de schimburi de experiență. Ani la rând s-au organizat excursii pentru copii în cele două țări, care de fiecare dată s-au dovedit cu succes. Anul acesta o delegație din Lökösháza s-a deplasat la Dorobanț când s-a stabilit organizarea excursiei comune recente, care a durat o săptămână. În total 41 de „excursioniști” (18 din România) au petrecut împreună zile plăcute, de neuitat cu un program variat, interesant chiar dacă cam încărcat. Conducătorul copiilor-oaspeți a fost directorul **Vincze Almási**, iar organizatorii de frunte: directorul **Géza Gulyás Szabó** și **Elena Nyári Dorkó**, directoare-adjunctă și ea, membri ai Autogovernării minoritare române din loc, și eu însumi – ne-a prezentat detalii **Gheorghe Santău**, președintele Autogovernării amintite. Chiar pentru cei mai buni doi elevi care învățau româna le-am achitat cheltuielile excursiei – drept cadou. De altfel, în vara aceasta au ajuns la cea de-a șaptea călătorie comună, ceea ce înseamnă o tradiție lăudabilă. Chiar și la edițiile Cupei Prieteniei care sînt găzduite uneori de Lökösháza invitați și elevi din Dorobanț....

– Consider că aceste legături ajută la orientarea copiilor, ca să vadă cât mai mult din cele două țări, să cunoască mai bine viața, geografia, cultura celor două popoare. Îmi pare bine că cele două fete ale mele care învățau de altfel româna la școală, se înscriu

cu plăcere la astfel de excursii comune, la care se simt întotdeauna bine – a continuat firul **Maria Vasárhelyi**.

În continuare mi-au povestit în legătură cu excursia elevele **Ildikó Balogh** și **Tünde Vasárhelyi**, spicuiind următoarele:

– Cu luni în urmă s-a anunțat această excursie și-mi pare bine că m-am înscris și eu. Ne-a costat 11 500 de forinți, care a cuprins cheltuielile de masă de trei ori pe zi, cazarea

speriat puțin. Pe urmă totul a continuat nespul de bine. A doua zi am făcut un tur de 14 km la Királyrét. Deloc nu ne-a fost ușor, dar culmea era că, în timpul reîntoarcerii, ne-a prins o furtună adevărată ceea ce nu ne-a picat prea bine. Cea de-a treia zi cu frumusețile de la Nagymaros, Visegrád a fost mai lejeră. A patra zi înainte de masă ne-am odihnit, iar după-masă ne-am înscris la diferite programe la liberă alegere, printre care: ex-

Atunci să mă gândesc la continuarea programului. Ziua următoare iar a fost foarte bine: am vizitat orașele Esztergom și Szentendre. A șasea zi am fost la Drégelypalánk, dar din păcate din cauza ploii n-am putut să vizităm cetatea. Pe urmă am sosit la Kismaros, călătorind cu „trenuțul” la Királyrét, iar de acolo ne-am reîntors cu autobuzul la locul de cazare, care era de fapt o cabană frumoasă. După-masă ne-am odihnit și ne-am pregătit pentru carnavalul de seară, care s-a desfășurat într-o atmosferă plăcută și distractivă. Seara s-a terminat cu un foc de tabără, cu discotecă, am cîntat, am dansat, iar în orele tîrzii am fost răsplătiți cu „piine unsă” și ceapă ca să ne potolim foamea.

Dimineața am pornit, cam obosiți, la drum. La Vácrátót am vizitat o grădină dendrologică și am trecut și pe Aeroportul Ferihegy. Să nu uit: în fiecare zi s-au controlat camerele (curățenia, ordinea) și noi am ieșit cîștigătoare, primind ultima seară drept premiu, ciocolată.

Sper că simțiți cât de bine ne-am simțit, copiii din cele două localități formînd o familie adevărată!

Judit Vasárhelyi mi-a atras atenția de la bun început că de data aceasta n-a participat la excursie, însă mi-a spus că anul trecut a fost cu grupa în Ardeal unde a admirat peisajul pitoresc și minunat. Cu însuflețire mi-a vorbit însă despre tabăra de dansuri populare desfășurată la Chitighaz, la care s-au înscris unsprezece elevi din Lökösháza, printre care era și Ildikó, cheltuielile fiind achitate de Autogovernarea minoritară română locală. Cu toate că a fost obositor, programul fiind supraîncărcat, tabăra le-a fost de mare folos, învățînd multe dansuri noi pe lîngă sîrba, pe care au însușit-o încă de la soții **Buha**, (pregătindu-se pentru manifestarea cultural-folclorică „Perinița”). Ceea ce și-ar dori elevii din Lökösháza: să continue tradiția excursiilor și să pornească din septembrie un cerc de dansuri populare românești. În realizarea acestor dorințe, președintele Santău le-a promis sprijin conform posibilităților.

– E. Bányai –



și biletele de intrare la monumentele istorice respective pe care le-am vizitat. Am așteptat cu nerăbdare drumul. Copiii din Dorobanț, care în majoritate erau mai mici ca noi au sosit în orele dimineții, cam la șapte.

În drum spre Kisinóc ne-am oprit la Gödöllő, la Castelul „Festetics”, la Casa „Lalelelor” și am trecut prin Vác și Kismaros înainte de a sosi la locul de cazare – a-nceput Ildikó.

– Cam obosiți și nerăbdători după sosire, aranjarea bagajelor și servirea mesei de prînz, eu am pătît-o: m-a înțepat o căpușă și m-am

cursie pe muntele „Nagyhideg”, ocupații sportive (fotbal) la Kóspallag. Ziua s-a terminat cu emoții: de la ora nouă am pornit la pîndirea animalelor sălbatice. Vă închipuiți – în întuneric, fără lanternă, cum ne țineam de mîini unii, pe alții! – a continuat Tünde, după ce a luat cuvîntul din nou Ildikó.

– Nu vreau să exagerez, dar ne-a fost frică. Dar era ceva interesant și de neuitat această „aventură” greu de povestit. N-am uitat nici de distracție, astfel în fiecare seară am organizat discotecă și ne-am culcat tîrziu, nu ca acasă....

În atenția studenților!

Burse de studii
pentru tineri de
naționalitate

Curatoriul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” înaintează un concurs de burse de studii pentru studenți de cetățenie maghiară aparținători vreunei minorități naționale, care în anul școlar 1999–2000 urmează studii la școli superioare din Ungaria.

Bursa va fi de 10 000 forinți lunar.

Concursul trebuie înaintat pe baza unui formular-tip care se poate procura la adresa Fundației: **MNEK Közalapítvány, 1357 Budapest, Pf. 2, Tel.: 06-1332-7334, 312-2824, 302-6713** sau la **Uniunea Autogovernărilor Românești din Ungaria: 5700, Gyula, Eminescu u. 1. Tel.: 66/463-951.**

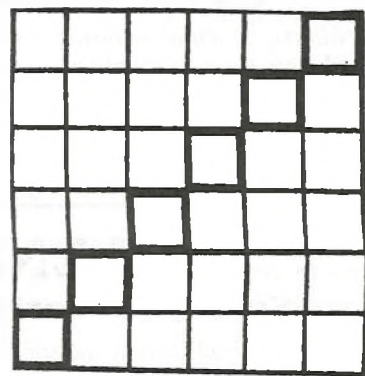
Termenul de înaintare a dosarelor: 30 septembrie 1999. Alte detalii și informații în legătură cu documentele care trebuie anexate la concurs puteți afla de asemenea la instituțiile amintite mai sus!

GALERIA COPIILOR



Desen de: Ioan Tarapcsák, Bedeu
„Amintiri de vacanță”

O comună de frontieră



Așezați numele de mai jos în pătrățelele în așa fel, ca literele din pătrățelele mai groase să dea numele unei comune de frontieră din țara noastră, locuită de mai multe naționalități.

ANATOL, ANDREI, AURICA, EMERIC, ILEANA, MIRCEA.

Rezolvare:

313131

ZIMOR

Un pacient îl întreabă pe medic:

– Domnule doctor, este voie să mînc cîrnat?

– Nu! Este o mîncare grea pentru dumneavoastră!

– Nu face nimic. O să-l țin cu două mîini.

Giula

Festivalul dansului popular maghiar

Ani la rând locuitorii orașului Giula dar și vilegiaturii sosiți din țară și din străinătate se pot bucura de programe bogate prezentate în jurul cetății seculare. În acest an, imediat după terminarea stagiunii de vară la Teatrul Cetății, a continuat serialul cultural estival prin expoziții, întâlniri, manifestări distractive de mare anvergură.

La sfârșitul săptămânii trecute, de pildă între 20-22 august s-a desfășurat pentru a VI-a oară Festivalul internațional al dansului popular maghiar. La amplul șir de spectacole folclorice și-au dat concursul 14 echipe de dansuri populare maghiare, printre care și din România.

Defilările de pe străzile orașului cu cavalcada culorilor, dansurilor, cântecelor, spectacolele desfășurate pe scena de pe lacul cetății, gala spectaculoasă din ultima seară au atras numeroși spectatori, oferindu-li-se câteva ore frumoase de neuitat – drept amintiri giulane. – E. Bányai –



Foto: I. Kerekes



La Békéscsaba

Festivalul internațional de fanfare

La sfârșitul săptămânii trecute, între 17-20 august, cu prilejul cinstirii demne a zilei de 20 August, și în reședința județului Bichiș s-au desfășurat festivități culturale-distractive, spectacole folclorice.

În șirul bogat și variat al programelor s-a înscris și cea de-a XII-a ediție a *Întâlnirii muzicale a tineretului* sub denumirea **ZENIT** și a *Concursului internațional de fanare* **FON-TRADE**.

La actuala manifestare de mare amploare și-au dat concursul fanfare din Ungaria și de peste hotare, din: Belgia, Germania, Italia, România, Slovacia. Zile în șir a domnit în oraș o cavalcadă de armonii, în piețe putând fi auzită muzică de promenadă, evoluând rând pe rând formațiile muzicale care au atras mii de spectatori și au stîrmit aplauze entuziaste.

Fanfara „Doina” a Casei de Cultură din Lipova, dirijată de **Cornel Curescu**, compusă din 25 de tineri amatori și-a dat concursul la Békéscsaba ca și în anul trecut fanfara (care de altfel evoluează și în cadrul bisericilor creștine neoprotestante din orașul Lipova) a executat cinci piese.

În timpul șederii în reședința județeană, fanfara a susținut un concert în curtea bisericii catolice din Kétsoprony, iar altul în fața Primăriei din Újkígyós.

Ultima seară, în cadrul spectacolului de gală al festivalului, **Gheorghe Grósz**, președintele Uniunii Românilor din Békéscsaba le-a înmănat oaspeților lipoveni un premiu special în numele comunității române din oraș, drept recunoștință și apreciere.



Domnul Curescu a ținut să mulțumească gazdelor, pentru ospitalitate și primirea călduroasă și lui

Gheorghe Marc, patron al Restaurantului „Party”, unde s-a servit masa în cursul zilelor respective. Oaspeții din Lipova și-au luat rămas bun cu gândul că dacă vor putea, se vor reîntoarce și la festivalul din anul 2000. – E. B. –

De vorbă cu Gheorghe Bágy

„Pentru mine dansul înseamnă viața...”

Păstrarea tradițiilor, a tezaurului cultural-folcloric, promovarea dansurilor populare românești locale e asigurată în orașul Aletea de trei generații însuflețite. Mai mult chiar: și elevii mai mici sînt instruiți cu același scop de cultivarea valorilor culturale strămoșești.

Printre păstrătorii de tradiții recunoscuți și mult apreciați din Aletea se numără și dansatorul talentat **Gheorghe Bágy**. Cu el am discutat cu câteva zile în urmă despre dragostea față de dans, marea pasiune din viața sa.

– De unde provine dragostea pentru joc?

– Probabil că și tata a dansat bine. Dar ceea ce știu sigur: amîndoi părinții au cîntat frumos.

Noi, cei șapte frați, la fel, am fost atrași de muzică, de dans. Șase dintre noi: trei fete și trei băieți am dansat încontinuu. Pe vremuri, cînd eram încă elev, am dansat în echipa școlară de pionieri, instruită de Ștefan Horányi, care ne-a învățat dansurile naționalităților conlocuitoare. La diferite sărbători locale am urmărit cu atenție și cum „joacă” cei mai mari. După ce am terminat liceul local, în 1963, am continuat această pasiune. În echipa Căminului cultural am însoțit de la conducătorul artistic **Andrei Tiba** multe taine ale dansului, care m-au ajutat să promovez.



Mai târziu nici nu pot să spun în cîte locuri am umblat cu păstrătorii de tradiții la diferite turnee culturale organizate de Uniunea de pe-atunci... prezentînd-ne repertoriul cu succes mai ales în localități bihorene. La fel, am participat cu succes la multe festivaluri ale naționalităților... După părăirea mea, prin anii '70 posibilitățile erau parcă mai largi, dacă mă gîndesc, de pildă, la mișcarea cultural-folclorică „Röpülj páva”...

Mă reîntorc puțin în timp, amintindu-mi cu nostalgie de succesele din anii '60, cînd de două ori alelenii au cîștigat concursul EDÜ. La fel, și în România am evoluat cu rezultate frumoase... Despre legăturile noastre cu renumiții coreografi, muzicanți: **Timár, Martin, Sebő, Halmos**, despre acestea post să vorbesc numai cu mîndrie.

– Cît de apreciată a fost activitatea aceasta?

Nu acest lucru e important, ci faptul că ceea ce am făcut și facem vine din inimă și suflet. Totuși trebuie să amintesc că în 1972 și 1987 am primit distincția „Pentru Cultura Socialistă”, ceea ce era la curent, la modă în acei ani. Aprecierea adevărată îl înseamnă și acel șir al înregistrărilor de filme-TV realizate de-a lungul anilor.

– Cum activați în ultimul timp?

– Avem noroc că nu sîntem neglijanți nici azi, iar după posibilități dăm urmare invitațiilor. Deseori mai dansăm împreună, noi cei șase frați Bágy, ceea ce întotdeauna e impresionant pentru mine. Atît în țară, cît și peste hotare ne deplasăm cu plăcere. În anii nouăzeci, de pildă, am participat la Zilele din Órség, am dansat în Slovenia, Austria, România. În '91 am participat la festivalul din Bálványos, în '95 la Tulcea... Am fost invitați să instruiim autentic dansurile noastre la Martonvásárhely sau la Komarno la o casă de joc unde am fost împreună cu **Petru Sabău**. În 1997 m-am bucurat de premiul „Fülöp Ferenc”. Toate acestea sînt succese, dar pentru mine dansul înseamnă viața. De cîte ori am ocazia și mi se oferă: dansez. Nu demult am participat la Festivalul folcloric dunărean „Dunamenti” unde erau dansatori din întreaga lume. Dar și acolo noi alelenii ne-am evidențiat cum se cuvine. În vara aceasta am fost invitați (patru perechi) la Seghedin prezentîndu-ne pe Piața Dóm în cadrul programului Ansamblului Popular de Stat. La fel, ne-am dat concursul și la Zilele distractive Végvári din Giula. Iar cu cîteva săptămîni în urmă am dansat la „Festivalul de lubenițe”, la Medgyesegyháza.

– Cînd nu dansați, ce faceți?

– Ca toată lumea: lucrez și eu zi și noapte. Sînt angajat la bucătăria Căminului social local, iar de douăzeci de ani sînt antreprenzor, ca cioplitor de piatră. Dar sînt și preocupat de îndeletnicirile mele casnice: animale, grădină. Deci timp de plectiseală deloc nu am. Mai informez ca corespondent local al emisiunii de radio în limba română din Seghedin și întocmesc materiale pentru postul-TV local. Ceea ce mă preocupă permanent, firește e familia mea: fiul neînsurat încă și fiica și familia ei. Familia înseamnă pentru mine rostul vieții.

– Ce dorințe, planuri de viitor aveți?

– Neapărat doresc sănătate, să pot lucra, să pot dansa pînă-mi vor „biri” picioarele și să instruiam generațiile tinere, ca să fim liniștiți că avem urmași în păstrarea tradițiilor, dacă, cu timpul, noi nu vom mai fi în stare... – Vă dorim și noi numai bine și multă sănătate!

– E. Bányai –

Fișa biografică:

1880, scriitor român, născut la 5 noiembrie la Pașcani; 1880–1892, copilăria în Vatra-Pășcanilor; la Verșeni școala primară; 1892–1897, gimnaziul la Fălticeni; 1897–1900, Liceul Național Iași; studii juridice la București, pe care le abandonează; 1901, stabilit la Fălticeni; 1903, redactor la *Sămănătorul*, București 1904, debut editorial cu *Povestiri*, urmat de *Șoimii*; 1906–1918, Fălticeni, colaborări la *Viața Românească* 1910–1919, Director al Teatrului Național din Iași; 1918, stabilit la Iași; 1923, membru al Academiei Române; 1936, București, conduce ziarul *Adevărul* și *Dimineața*; 1961, 19 octombrie moare. Însmormintat la cimitirul Belu, București.

În a cincea zi a lui noiembrie 1880, în târgușorul Pașcanilor, a văzut lumina zilei Mihail Sadoveanu. Părinții săi, Alexandru Sadoveanu și Profira Ursachi, veneau din două părți total diferite ale țării, ca și cum o urzeală magică ar fi fost făcută. Sadovenii, bunicii lui Mihail, erau olteni, pribegi din Dolj și din Gorj, stabiliți la curtea marilor boieri Balș din Iași.

Alexandru Sadoveanu, tatăl scriitorului, avea să ajungă în Pașcani datorită profesiei sale de avocat. Șederea la Pașcani avea să însemne însă cunoașterea celei ce avea să fie mama scriitorului – frumoasa Profira, țărancă de la Verșeni, sat situat pe malul stîng al Moldovei. De la mamă, copilul a moștenit expresia fizică și cea mai mare parte a fondului sufletec.

Autorul de mai târziu va rememora rolul mamei și al spațiului copilăriei petrecute parțial la Verșeni în scrieri precum *Anii de ucenicie* și *Cele mai vechi amintiri*, realizînd un portret de neuitat al mamei care știa „să povestească frumos și tainici lucruri de la noi de la Moldova” și al „bătrîneilor” din fostul sat răzeșesc.

În sufletul copilului a rămas puterea intelectuală a tatălui dar plăcerea contemplației și pofta filozofării nu puteau veni decît din partea mamei și a bunicii.

La 3 ani împreună cu mama sa, Mihai poposea pe valea Moldovei, în satul bunicilor, dornic să priceapă tainele existenței. Cele mai vechi amintiri încep cu ograda bătrîneilor, cu părul încărcat de rod, cu lumea plină de viețuitoare necuvîntătoare, în rîndul cărora păsărețul ocupa un loc deosebit.

Aici sub privirea protectoare a bunicilor i s-a deschis copilăria liberă și neînfrînată. Dincolo de garduri și de grădini era lunca cu desigururile ademenitoare ale Moldovei.

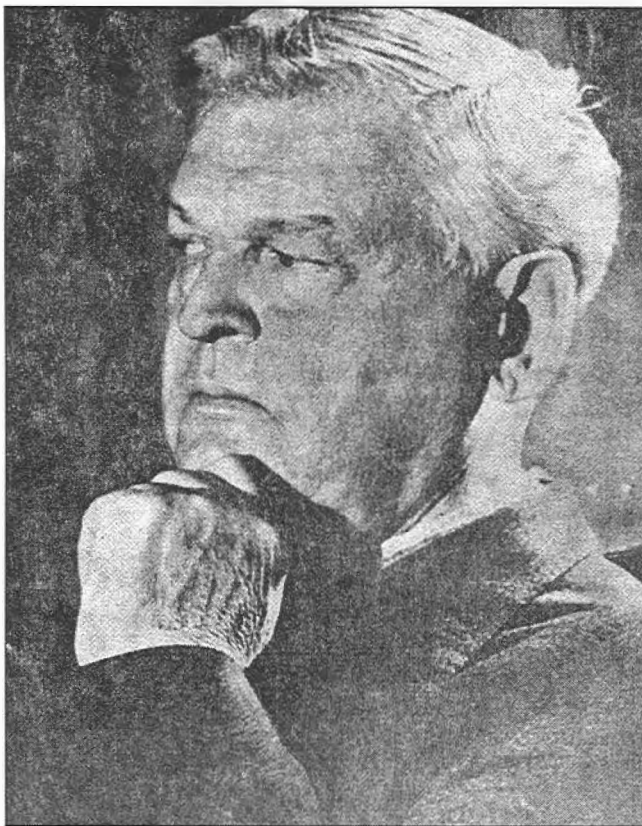
Anii trec pe nesimțite și băiatul Profiritei a început a întîrzi seara pe la cîte o clacă sau șezătoare, ascultînd povești și cîntece spuse de bătrîne pricepute.

Într-o altă vară a copilăriei sale a venit la Verșeni cu prima pușcă de vînatore. Astfel, voia să pătrundă într-o nouă lume, cea a sălbăticiunilor, arătîndu-li-se ca un nou și temeinic stăpînitor.

Mult mai târziu, în opere ca *Nada florilor*, *Împărăția apelor*, *Țara de dincolo de negură*, mărturisea că acele „peisagii” de neuitat avea să le poarte în suflet toată viața. Și au rămas mereu cu el răsucirile măiestre ale apei, perdelele de liane, întinderile luminate ale cîmpiei, pînă dincolo de Hanu-Ancuței, ceața munților ce se ridică la piatra cea sfîntă a Ceahlăului și oamenii pămîntului transformați în „oamenii Măriei-Sale” sau în „oameni năcăjiți”, purtători ai unei „dureri înăbușite”. Va perfecționa înotul și va cerceta cu interes luncile și pădurile. A simțit schimbările și prefacerile din natură, numit nu întîmplător, la anii maturității, „poet al naturii”.

Apa Siretului, cu toate împrejurimile sale, era un spațiu favorabil pentru aventură, pentru observație și pentru meditație. Înțelege că natura poate fi și distracție dar și mod de a viețui pentru cei sărmani. De la oamenii muntelui învață numele felurilor sălbăticiuni ascultă povești folositoare, deprinde metode de a pune capcane și învață să tacă, într-un fel pe care nu-l vor înțelege prietenii de la București, de mai târziu. Între anii 1887–1891, Mihail Sadoveanu urmează primii ani de învățătură la Școala primară rurală de la Pașcani, unde îl va avea ca învățător pe Mihai Busuioc, cunoscut nouă sub numele de

„De la aceste izvoare de apă vie cată să se adape toți cei care cîntă și se simt ai acestui popor și ai acestui pămînt.”

Mihail Sadoveanu
(1880–1961)

Cugetări și maxime

„Fiind pămîntean drept din neam în neam, am urmat legea inimii răzășitor și moștenitor noștri și n-am cunoscut ura, ci numai dragostea în formele ei multiple, fie pentru semenul meu, fie pentru trecut, fie pentru datină, fie pentru acest pămînt pentru care au suferit și au luptat generațiile anterioare.

De aceea au sunat în mine așa de adînc și cu atîta dulceață cîntecele bătrînești, umplîndu-mă de farmecul trecutului. De aceea am avut viziunea acestui trecut pînă la a-l confunda cu prezentul”.

(„Opere”, vol. XX, p. 98)

De cîte ori am cercetat întinderile luminate, ori umbra codrilor, ori satele pămîntenilor, de atîtea ori m-am pus în corespondență cu acel odinioară ce, atît de des, încununează visurile mele... Pasiunea mea s-a desfășurat în altă regiune a preocupărilor, unde stăpînesc legenda și visul”, mărturisește M. Sadoveanu

(„Feeria sărbătorilor de iarnă”, „Opere”, vol. XX, p. 155).

Această mașină de explorat timpul, care e visul, ne duce cu ușurință într-o parte ori în alta. Trecutul ne dezvăluie un basm; viitorul însă ne deschide o aspirație îndrăznească și dureroasă, căci în „acest viitor e viața copiilor noștri”

(„Realități”, „Opere”, vol. XX, p. 138).

Cărțile ne sînt prieteni statornici... Ne sînt sfetnici și nu ne contrazic. Cărțile care ne plac sînt și urne pline de amintiri.

Scriitorii sînt cei mai ideali prieteni ai noștri.

M. Sadoveanu

Domnu Trandafir. Prin acest învățător „unul din cei mai pricepuți și devotați pedagogi” se va realiza asupra lui Mihai desăvîrșirea educației spirituale a începuturilor.

Destinul a vrut ca viitorul povestitor să învețe deslușirea literelor de pe paginile lăsate tuturor generațiilor de copii de alt povestitor de geniu – Ion Creangă. Abecedarul alcătuit de acesta și bucată Ursul au însemnat pentru Mihail intrarea în împărăția semnelor grafice ce reprezintă de mii de ani poveștile lumii. Afirmînd mai tîrziu că prin Domnu Trandafir „a cunoscut pe Creangă și a învățat punctuația”, Sadoveanu recunoaște rolul determinant al acestuia în urcușul său spiritual. Venind de la Verșeni cu sufletul încărcat de povești și legende va trece mai întîi la lectura cărților cu haiduci apoi la clasicii literaturii române.

Urmează apoi cursurile gimnaziale la Fălticeni. Tatăl îi fixează reguli stricte și îl dă la o gazdă severă. În *Nada florilor* surprinde mare parte din epoca trăită la Fălticeni. Primul an de învățătură se scurge firesc încît la finele anului are loc următoarea scenă povestită de însuși autorul nostru:

„Se întrebau unii pe alții la cîte obiecte nu le dă media. Unora nu le dădea la trei, altora nu le dădea la patru. Carnetele lor cuprindeau cele mai mici note cu puțință. M-au întrebat și pe mine:

– Dar ție la cîte nu-ți dă?

– Am media la toate, am răspuns eu.

A fost o stupeoare și o indignare generală. Am rămas întrucîtva rușinat.”

Sfîrșitul celui de-al doilea an avea să producă o cotitură radicală în existența școlară a lui Mihail. I se deschide misterul de la Nada florilor. A fost un ținut care l-a fascinat și l-a cucerit într-atît încît elevul premiant va pierde orice interes pentru examenele de sfîrșit de an. Își schimbă gazda la un lăutar cunoscut în zonă care era convins că lumea trăise de sute de ani fără gimnazii și trăise bine. La Nada florilor Mihail descoperă frumusețea unui paradis dominat de sălbăcie și ocolit de civilizație.

În adîncimile întunecate ale bălților se va perfecționa în arta pescuitului. Atît vînatore cît și pescuitul, vor fi mijloacele prin care scriitorul va cunoaște permanent natura, simțind nevoia să scrie despre ea.

Numai că în această fericită perioadă a descoperirii miracolului de la Nada florilor, matematica a rămas în uitare totală. La teză elevul a devenit celebru desenînd pe foaia albă raiul de la Nada florilor neuitînd chipurile prietenilor săi de pescuit. A fost declarat repetent.

Revenind la ambiția inițială, Mihail demonstrează valoarea sa de școlar, strălucind prin deosebitele compuneri pe care le alcătua și prin traduceri din franceză și greacă. Simțea însă nevoia unei istorisiri, a unei povestiri, în care să prindă fiorii unei întîmplări de dragoste. O scrie totuși și o prezintă profesorului său de literatură. Respectiva povestire s-a numit *Cu arcanul* și poate fi considerată un fel de debut neoficial al lui Mihail Sadoveanu.

Adolescentului Mihail i se pregătea plecarea la Iași. Va debuta propriu-zis, înainte de plecare, în revista umoristică *Dracu* din 1897 cu o schiță *D-ra M... din Fălticeni*, fiind semnată Mihail din Pașcani.

Urmează cursurile Liceului Național din Iași, unde învățase carte și tatăl său. Începe o epocă decisivă pentru formarea sa, îmbogățindu-și lecturile prin Zola, Dickens, Turgheniev, Gogol, Balzac, Flaubert, la îndemînă fiindu-i mereu Eminescu și Creangă.

Publică în *Viața nouă* 1898, cu numele adevărat și se înscrie la *Facultatea de drept*, dar în ciuda dorinței tatălui său de a-i urma cariera de avocat, Sadoveanu alege cu demnitate un drum foarte curajos „acela de a trăi din munca scrisului.”

Elena Munteanu

Opera:

Romane: *Șoimi*; *Neamul Șoimăreștilor*; *Nunta domniței Ruxandra*; *Zodia cancerului sau vremea Ducăi Vodă*; *Frații Jderi*; *Creanga de aur*; *Nicoară Potcoavă*; *Baltagul*; *Noaptea de sinzîiene*; **povești:** *Dureri înăbușite*; *Crîșma lui Moș Precu*; *La noi în Vișoara*; *Hanu-Ancuței*; *Floare ofilită*; *Apa morților*; *Cîntecul amintirii*; *O istorie de demult*.

Programul MTV1



Az MTV műsora

Augusztus 30. hétfő

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 9.35 Cigánykerék 9.40 Szimat Szörény 10.05 Telemim 10.20 Tüskevár 10.55 Szomszédok 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sorozat) 13.25 Nemzetiségi magazinok 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.50 Özvegy és leánya (tévéfilmsorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Csellengők 18.10 Új Reflektor Magazin 18.40 Mekk mester 18.50 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Telepódium 21.00 Trópusi hőség (sorozat) 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Szabad verseny 23.05 Amíg még élünk (angol sor.)

Augusztus 31. kedd

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.35 Telemim 9.50 Tüskevár 11.00 A tenger magazinja 11.30 A homok titkai (brazil sor.) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.25 Nemzetiségi magazinok (szlovén, német) 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.25 Kormányváró 16.50 Özvegy és leánya (tévéfilmsorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Maradj velünk! 18.35 Mesefilmek 18.50 Rabszolgasors (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Elképesztő övezet (amerikai sorozat) 20.45 Kérem a következőt! 21.00 Telemázi 21.30 A huszadik század nagy románcai 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Publikum 23.05 Kir Royal (német tévéfilmsorozat)

Szeptember 1. szerda

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.25 Magyarok a világ filmgyártásában 10.55 Magyarország 2000 11.25 A homok titkai 12.00 Híradó 12.30 És mégis mozog a Föld 13.30 Nemzetiségi magazinok 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.50 Özvegy és leánya (sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.35 Gyerekszoba 18.55 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 A rózsaszín párdúc visszatér (angol film) 21.50 Ötvenöt Volt 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 MM 22.35 Mediterán esték.

Szeptember 2. csütörtök

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.35 Ideges terhésség 11.00 Thalassa – A tenger magazinja 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 És mégis mozog a Föld (tévéfilm) 13.25 Együtt 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.50 Özvegy és leánya (tévéfilm) 17.50 Körzeti híradók 18.00 Útmutató 18.30 Játék határok nélkül 18.35 Mikrobi 18.50 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Kisváros (sorozat) 20.30 Ki marad a végén? 21.00 Lehetetlen? 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.25 KENŐ 22.30 Kvadrofónia.

Szeptember 3. péntek

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 9.35 Magyarok a világ filmgyártásában 11.00 Ha felnövök... 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 És mégis mozog a Föld 13.30 Csillagok égen és földön 14.25 Kincsestár 16.00 Körzeti híradók 17.00 Evgyűrűk 17.30 Téka 17.40 Játék határok nélkül 17.45 Körzeti híradók 18.55 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 A betörés nagymestere (francia krimi) 21.35 A huszadik század nagy románcai 22.05 Hírek 22.10 Aktuális 22.30 Kenő 22.35 Amíg még élünk (angol sorozat) 23.15 Ezredvégi beszélgetések.

Szeptember 4. szombat

6.00 Aranyfüst 8.00 Hol-mi? 8.30 Jó reggelt adj, Istenem! 8.40 A csodálatos nyúlcipő 9.20 Grant kapitány gyermekei (szovjet sor.) 10.30 Játék határok nélkül 12.00 Hírek 12.05 Euro-percek 12.15 Visszatérés Edenbe (ausztrál sorozat) 13.05 „Maradj velem!” 14.15 Gazdag és különös 15.40 Delta 2000 16.10 A Századunk Műhelyéből 8. 16.30 Játék határok nélkül 16.40 Csillagok égen és földön (amerikai sorozat) 17.40 Unokáink sem fogják látni 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 Európai időjárása 19.25 Játék határok nélkül – Előzetes 19.30 Híradó 20.00 TS 22.15 Kenő 22.20 Rock Café 23.55 Siker teszi az embert (amerikai film).

Szeptember 5. vasárnap

6.30 Gazdaképző 7.00 „Így szól az Úr!” 7.30 Bicsibocs kalandjai 7.55 Zenelánc 9.55 Tévémagiszter 11.00 Zenebutik 12.00 Hírek 12.10 Szerencsepercek 12.35 Nőtők 13.00 Gazdatévé (magazin) 13.30 A huszadik század nagy románcai (angol sorozat) 15.40 Örömhír 16.05 Háló 16.35 Halló, világ! 17.25 Céklakereszt 18.00 Egy erdő élete 19.00 A Hét 20.00 Játék határok nélkül 21.00 Játék határok nélkül 21.30 Cody (ausztrál sorozat) 23.10 Hangszál(i).

Programul TV2



A TV2 műsora

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 Egy apával több (francia film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sorozat) 19.55 Észak és Dél (amerikai sorozat) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Az ötödik dimenzió (amerikai sorozat) 23.15 Remington Steele (amerikai sorozat). 24.00 Kuk@c 0.25 Premier 0.50 Vers éjjel után.

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 A szülőföthön rejtélye (kanadai film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Xena (amerikai fantázia-sor.) 20.50 Időzsaru (amerikai sorozat) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Elite Model Look '99 23.10 Szép új világ 23.55 Esküdt ellenségek (amerikai film) 0.40 A tudás titkai 1.10 Segíts magadon 1.40 Vers éjjel után.

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarországi! 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 Halálos szeretet (amerikai akciófilm) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.35 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciósor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Beethoven (amerikai családi vígjáték) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Napfivér, Holdnővér (olasz-angol film) 0.15 A Duna krónikája 0.45 A tegnapi csodái 1.15 Vers éjjel után.

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 Anasztázia (olasz-amerikai film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciósorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Friderikusz, az eredeti 20.50 Forró nyomom 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Forrongó világ (am. sor.) 23.55 Sok hűhó semmiért (vígjáték) 1.20 Follow me! 1.25 Vers éjjel után.

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 Anasztázia (olasz-amerikai film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciósorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 A nindzsa bosszúja (amerikai akciófilm) 21.45 Jó estét Magyarországi! 22.30 Kutyaszorítóban (amerikai thriller) 0.15 Vörös cipellők (amerikai erotikus film).

6.00 Gyökereink 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon 11.00 Partytév 12.00 Slágerlista 12.30 Madison (kanadai ifjúsági film) 12.55 Miért éppen Alaszka? (amerikai sor.) 14.35 Szinbád – Hét tenger vándora (amerikai kalandfilm) 16.10 Vadnyugati szamuráj (olasz western) 18.00 Szerilem első látásra 18.30 Tények 19.00 Herkules (amerikai fantáziasorozat) 20.00 Braddock – Útközben eltűnt 3. (amerikai akciófilm) 21.50 Halálftolyó (amerikai akciófilm) 23.35 Meghökkenítő találkozások (francia sorozat) 24.00 A csábítás ösztöne (amerikai erotikus film).

6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Egy majdnem tökéletes kaland (olasz vígjáték) 12.45 Lacikonya 13.10 Titokzatos természet (angol dokumentumfilm) 13.55 Hurrá, utazunk! (utazási magazin) 14.20 A bővész (amerikai bűnügyi film) 15.10 Columbo (amerikai sor.) 17.05 A Szuper csapat (amerikai akciósorozat) 18.05 Mission Impossible – Az akciócsoport (angol akciófilm-sorozat) 19.00 Napló 20.00 A hajsz (angol vígjáték) 21.40 Friderikusz: Az én mozim 22.35 Gó! Gó! Gó! 23.35 Régi nyár (zenés játék) 1.50 Premier 2.15 Vers éjjel után.

Programul RTL Klub



RTL Klub műsora

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 Antenna (ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.30 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolkodok? 17.00 Time Trax – Hajsz az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 SeaQuest DSV – A mélység birodalma (amerikai sci-fi sor.) 20.55 A szomszéd nője mindig zöldebb (amerikai vígjáték) 22.25 Híradó 22.45 Híradó 23.00 Pusszantlak, drágám! (amerikai filmsorozat) 23.30 Kész átvérés 24.00 Pont hu 0.30 Fókusz (ism.) 0.50 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Barátok közt 11.15 Televásár 11.40 A Dunánál 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolkodok? 17.00 Time Trax – Hajsz az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Medicopter 117 (német akció-sorozat) 20.55 Perpatvar 21.55 Híradó 22.10 Beszéljünk a szexről – Cindy Crawforddal (amerikai film) 22.55 Pusszantlak, drágám! (am. filmsorozat) 23.25 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 0.25 Fókusz (ism.) 0.45 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Recept Klub 9.15 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Batátok közt (magyar sorozat) 11.15 Televásár 11.40 Pont hu (ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sci-fi sor.) 17.00 Mire gondolkodok? 17.05 Time Trax – Hajsz az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Túlélők (amerikai film) 20.55 Ut a pokolba (amerikai film) 22.35 Híradó 22.50 Pusszantlak, drágám! (am. sor.) 23.20 Dóra mozija 23.50 Mesék a kriptából (amerikai horrorsorozat) 0.15 Fókusz (ism.) 0.35 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.15 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Barátok közt (magyar sorozat) 11.10 Televásár 11.40 Dóra mozija (ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sci-fi sor.) 17.00 Mire gondolkodok? 17.05 Time Trax – Hajsz az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Cobra 11 (német akciófilm-sorozat) 20.55 Borzasztó emberek (amerikai film) 22.35 Híradó 22.50 Kaszkadőrök élet és halál között 23.40 Megdöbbentő világ – Riporterek Klubja 0.40 Fókusz (ism.) 1.00 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Barátok közt 11.15 Televásár 11.40 Bibliai kalandok 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.30 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (francia tinisorozat) 15.40 Második Csók (francia tinisorozat) 16.10 Lois és Clark (amerikai sci-fi sorozat) 17.00 Mire gondolkodok? 17.05 TIME TRAX – Hajsz az időn át (amerikai sorozat) 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Köstölő 20.55 Kincs, ami nincs (olasz film) 22.45 Híradó 23.00 Kaszkadőrök élet és halál között 23.50 Erotikus fantáziák 0.15 Életveszélyben 1.15 Fókusz (ism.) 1.35 Divatklip.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 10.45 Csörre töltve 11.15 Mágusok (ausztrál-lengyel sor.) 11.40 Mire gondolkodok? 11.45 Pepsi Music Chart 12.45 RTL Klub Road Show 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Kedvenc magazin 13.40 Rio Bravo (amerikai film) 16.10 Kung-fu (amerikai sor.) 17.05 Mortal Kombát Conquest (amerikai akciófilm-sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.35 Galla-mappa 20.00 A maszk (amerikai film) 21.50 A vágy hálójában (amerikai film) 23.30 Híradó 23.45 Bűnvadászok (amerikai film) 0.35 Fókusz plusz 0.55 Divatklip.

6.30 Ez nem boszorkányság! (francia ismeretterjesztő sor.) 7.00 Kölyökklub 10.55 Csörre töltve 11.25 Mágusok (ausztrál-lengyel sor.) 11.55 Mire gondolkodok? 11.55 Korup – Egy afrikai őserdő élete (angol természetfilm) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Knight Rider (amerikai film) 14.05 A boszorkány hegy (amerikai kalandfilm) 15.40 Linda 17.00 Orangyál (olasz film) 18.45 Híradó 19.05 Akták 19.30 Vársármapi kiadás (kulturális magazin) 20.00 Gyilkos játszma (amerikai film) 21.45 Igaz történetek: Tűzvihar (amerikai film) 23.20 Híradó 23.35 Országgház 0.05 Természetfilm 1.05 Akták (ism.) 1.25 Divatklip.

Programul TV România



A Román TV műsora

11.00 TVR Info 11.05 Campionatele Mondiale de Atletism 12.00 Ecclesiast '99 12.30 Medicina pentru toți 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Ecoturism 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Mistere și minuni 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Serial. Preotul și circiumărita 20.50 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Jocul ielelor 21.45 Ordinea publică 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Planeta Cinema.

6.00 Matinal național 8.30 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dintre sute de catarge 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 De dor... 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Mistere și minuni 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Telectinemateca: O nuntă 22.05 Jurnalul de noapte 23.20 Modul gardian.

6.00 Matinal național 8.30 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Campionatele Mondiale de Atletism 15.00 Pro Patria 16.00 Video-disc folcloric 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Mistere și minuni 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă: Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Serial. Lumea bărbatilor 20.30 Impact 21.00 În compania vedetelor 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Videoteca de aur.

6.00 Matinal național 8.30 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Serial. Lumea bărbatilor 14.30 Integrale 15.00 Convietauri 16.00 Vatra cințecelor noastre 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Mistere și minuni 17.55 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă: Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 19.45 Camera misterelor 20.00 Serial. Miracole 21.00 Reflectii rutiere 21.15 Cu ochii n 4 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Pariul Trio 22.20 Film.

6.00 Matinal național 8.00 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 TVR Craiova 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 De la lume adunate... 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă: Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul „Mamaia” 1999 20.30 Fotbal 22.30 Festivalul „Mamaia” 1999 23.30 Campionatele Mondiale de Atletism.

6.00 Matinal național 7.30 Desene animate 8.00 TVR Info 8.05 Serial. Povești de adormit copii 8.30 Film. Lumea dragonului 10.00 Înflinirea de sîmbătă 12.00 Cîntece din Maramureș cu grupul „Iza” 12.30 A doua alfabetizare 13.00 TVR Info 13.10 Arca...Marinei în Țara Marinarilor 15.10 Careul cu... 5 ași 16.35 Lumea de mîine 17.35 Serial. O familie ciudată 18.00 Telecticlopedia 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul „Mamaia” 1999 21.30 Campionatele Mondiale de Atletism 22.30 TVR Info 22.40 Festivalul „Mamaia” 1999.

6.00 Lumină din lumină 7.00 Desene animate. Unde este Wally? 7.30 Desene animate. Ursulețul Winnie 8.00 TVR Info 8.05 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Campionatele Mondiale de Atletism 10.05 Viața satului 12.00 Teaur folcloric 13.00 TVR Info 13.10 E șansa ta! 15.20 Direcția Știri prezintă: Atlas. Mozaic internațional 15.45 Documentar 16.35 Super Gol Show 17.05 Tenis 18.20 Tragerile Loto Special 6/49 și Noroc 18.30 Fotbal pe TVR 19.00 Jurnal 19.30 Șapte zile în România 20.00 Campionatele Mondiale de Atletism 21.20 Serial. Vizitatorul 22.10 TVR Info 22.30 Pariul Trio 22.35 Dintre sute de catarge.

Vineri, 27 august

Simbăta, 28 august

Duminică, 29 august

Luni, 31 august

Marti, 31 august

Miercuri, 1 septembrie

Joi, 2 septembrie

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română
30 AUGUST, LUNI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

31 AUGUST, MARȚI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Oameni celebri români – serial 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

1 SEPTEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 A început noul an școlar – interviu, reportaje 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

2 SEPTEMBRIE, JOI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.00 „De la pașpe la opșpe – liceenii” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămânii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

3 SEPTEMBRIE, VINERI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 „Oameni care au fost...” – muzică, artă, literatură – serialul Elenei Munteanu 11.20 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Virșet 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.45 Revista „Foi Românești” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

4 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al

adunărilor baptiste 14.45 Programe recomandate pentru week-end 15.00 „Party Time” – magazin de muzică ușoară 15.30 Interviu, relații 15.58 Încheiere.

5 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.00 Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00 „Liceenii” (reluarea emisiunii de joi) 15.30 Retrospectiva evenimentelor politice ale săptămânii – program preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești. Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul Nostru 1 septembrie 1999 (MTV 1 ora 13.50)
reluare: 2 septembrie 1999 (MTV 2 ora 17.25)
Programul prevăzut al săptămânii viitoare.

Programul românesc al Televiziunii Maghiare săptămîna viitoare oferă în atenția celor interesați un reportaj despre renovarea Bisericii Ortodoxe Române din Apatu și Micherechi. Interesant este că pentru prima dată aceste lucrări sînt finanțate în exclusivitate de statul român. Interviul realizat cu episcopul Sofronie încearcă să lămurească anumite reguli bisericești. Iar pe la sfîrșitul emisiunii o să vedeți un montaj cu și despre Pavel Botaș din Aletea, care la 20 august a fost distins cu titlul de maestru al artei populare.

 Realizator: **Aurel Becan**
FM 92,1 STEREO
RADIO VOCEA
EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA

SW 49 m, zilnic 18.00–18.45

MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

Dacă doriți
să ne sunați...
...vă stăm la dispoziție!
LA TELEFON: 66/361-789, 66/463-152
TELEFAX: 66/463-152
E-mail: foaia@gyula.hungary.net
între orele 8.00–15.30

Anunțuri, reclamă, mică publicitate pot fi trimise și prin telefon și telefax la adresa redacției. Le vom publica în cel mai scurt timp, în mod gratuit.


Pensiunea Valea Crișurilor

În pitorescul loc de întâlnire a Crișului Alb cu cel Negru, la șase km de Giula, în zona de agrement Szanazug, Pensiunea Valea Crișurilor vă oferă posibilități excelente de cazare (13 camere cu 2-3 paturi) și masă, cu parcare gratuită. Petreceți clipe plăcute la ștrandul amenajat, cu intrare liberă, al pensiunii!

Informații la tel. 66/461-230; 06-60/304-755.

Moment de reculegere...
Germanii, cei mai mari consumatori de pâine din Europa

Germanii continuă să fie cei mai mari consumatori de pâine din Europa, chiar dacă recent, și-au redus ușor porția de pâine – după cum arată datele statistice publicate de Institutul german pentru cercetări agroalimentare (GMF), reluate de France Presse. Potrivit studiului GMF, pe locul următor se situează elvețienii, cu un consum mediu anual de 76 kilograme de pâine pe cap de locuitor, cu opt kilograme mai mic decât cel înregistrat în Germania. Francezii ocupă poziția a 13-a, cu 54 de kilograme. În cursul unui an (iunie 1998–iunie 1999), germanii au consumat în medie cîte 83,2 kilograme de pâine, față de 84,6 kilograme în 1997–1998 (an-record). Aceasta reprezintă un consum zilnic de patru felii de pâine și un corn.

Rochia Marilyn

Casa de licitații Christie's s-a prezentat circa 1.500 de obiecte și veșminte ce au aparținut actriței americane Marilyn Monroe, printre care figurează și celebra rochie pe care a purtat-o într-o seară de mai a anului 1962, cînd a cîntat „Happy Birthday, Mr. President” și care vor fi scoase la licitație în octombrie, la New York. Rochia, estimată la peste un milion de dolari, a fost croită în așa fel încît nu putea fi purtată decît direct pe piele. Marilyn a lăsat obiectele sale prietenului și profesorului ei de teatru, Lee Strasberg. După moartea acestuia, colecția a rămas celei de a treia soții, Ann, care acum o vinde.

Rezultate din campionatul de fotbal al Ungariei
Divizia II (NB II)

Monor-Giula 1-1

Divizia III (NB III)

Csongrád-Bătania 3-0

Seria I. a jud. Bichiș

Sarkad-Micherechi 2-2

Medgyesbodzás-Aletea 3-0


**A ști pentru a trăi
Cifre bune**
Puls: pulsul unui adult în stare de repaos 60–80/minut.

Tensiune arterială: medie 14/8 cm Hg.

Globule roșii: bărbați 4,5 milioane/mm de sînge.

Femei 4 milioane/mm de sînge

Globule albe: 6000–10000/mm de sînge.

Colesterol: 1,5–2 g/l de sînge.

Glucoză: 0,70–1 g/l de sînge.

Calciu: 90–105 mg/l de sînge.

Magneziu: 18–22 mg/l de sînge.

Temperatură: pînă la 37 grade C.

**Chiar și sărutul
poate ucide?**

Prin anii 70, cîțiva savanți americani, studiind problema pe toate fețele, ajunseseră la concluzia că pînă și sărutul poate ucide, el scurtîndu-ne viața cu cîte trei minute. S-a calculat astfel că 172.800 de săruturi ne-ar costa un an din viață... Între timp, subiectul a fost părăsit, apărînd alte și alte probleme mai importante de studiat, în rezolvarea cărora își pusese rădăcinile milioanele de oameni suferinzi de maladii greu sau imposibil de vindecate.

Ceea ce a rămas totuși demn de reținut din studiul cu pricina este observația că sărutul scade nivelul de insulină din organism. În consecință, diabeticii li se recomandă o atitudine rezervată față de această dovadă de efuziune umană...


Atenție, filатели!
VÎNZARE – CUMPĂRARE de mărci poștale, serii și colecții complete!
ESTIMARE – ATESTARE de colecții și unicate!
Pe adresa:
EXKLUSIV-PHILATELIA Kft.
H-5700 GYULA, Tiborc u. 18.
Tel./fax: 463-341

Atenție gospodari!
De vânzare la prețuri accesibile: pui de carne albi și pui galbeni, de ouat!
La adresa: lângă incubatorul de pui de lângă soseaua dintre Giula și Békéscsaba.
Telefon: 06 20 9854-338

REPA – RENT S.R.L. – str. NUSZBEK nr. 10 – GIULA

ÎNCHIRIAZĂ ȘI EXECUTĂ REPARAȚII AUTO

ÎN PERMANENȚĂ SE POT ÎNCHIRIA URMĂTOARELE TIPURI DE MAȘINI:

VOLKSWAGEN VENTO 1.8 **OPEL KADETTE 1.3 S**
VOLKSWAGEN GOLF III 1.4, 1.6 **LADA SAMARA 1.5**
VOLKSWAGEN POLO CLASSIC 1.4 **LADA 2105 1.3**
INFORMAȚII LA TELEFON: 06-30/9586-419

ISUS SALVATORUL



Supliment al săptămânalului **Foia**
românească

* Anul 2 Nr. 8 *

august 1999

EDITORIAL

Familia Puternică prin iubire



Să iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Și poruncile acestea, pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta. (Deuteronom 6:5-6)

Pe parcursul celor patru ediții ale editorialului **Familia Puternică**, am avut posibilitatea să înțelegem cât de mare este rolul pe care îl are în viața de familie, atitudinea noastră față de Cuvântul lui Dumnezeu. Am înțeles că o familie fericită ascultă și împlinește poruncile lui Dumnezeu, întipărește în mintea copiilor Cuvântul lui Dumnezeu și cultivă în propria viață o teamă sau un respect sfânt pentru Dumnezeu. Cu alte cuvinte, părinții care Îl au pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor vor respinge orice sfat care contrazice cuvintele lui Dumnezeu din Biblie și vor fi atenți ca nimeni să nu-i „fure cu filozofia și cu o

amăgire deșartă, după datina oamenilor, după învățăturile începătoare ale lumii și nu după Cristos” (Coloseni 2:8). Din moment ce Cristos este atotcunoscător, principiile Sale sunt suficiente în a-i călăuzi pe părinți pe calea adevărului.

În rândurile care urmează vă invit să studiem împreună un alt principiu care condiționează fericirea și armonia în viața de familie: iubirea de Dumnezeu și iubirea unii față de ceilalți.

Dacă vom reciti versetele din Deuteronom 6, vom observa cu ușurință că există un cuvânt care se repetă de mai multe ori: „toată... tot... toată”. O repetiție care accentuează **întregul**. Ce înseamnă aceasta? Dragostea părinților față de Dumnezeu trebuie să fie totală, nu parțială, fără întrebări și să nu fie exprimată ocazional. Dragostea noastră față de Dumnezeu trebuie să fie desăvârșită, pentru că ea implică dăruire și o încredere de nezdruccinat. Să ne gândim, cât de fără rost ar fi efortul nostru de a sădi în inima copiilor noștri dragoste de Dumnezeu, dacă noi L-am iubi pe Dumnezeu în mod superficial, dovedind-o doar prin cuvinte și foarte puțin și rar prin fapte. Ne-ar fi imposibil să ne convingem copii de valoarea cinstei, dacă noi am fi necinstiți, sau de necesitatea unor buze curate, dacă noi am folosi în mod obișnuit un limbaj vulgar. Copiii nu vor putea să înțeleagă importanța purtării de grijă și a compasiunii față de alții, dacă părinții trec peste alții cu „ghete cu cuie de fier”.

Dragostea noastră pentru Dumnezeu trebuie să le îngăduie celor din jur să aibă o dăruire totală. Dragostea pentru Dumnezeu trebuie să existe „în inima noastră”, să nu fie doar la nivelul unei idei religioase care sună bine și spală ceva în mintea noastră.

Dacă porunca de a-L iubi pe Dumnezeu se adresează tuturor oamenilor, pe orizontală porunca de a iubi se adresează în mod special bărbatului. Când apostolul Pavel a dat instrucțiuni fiecărui membru al familiei, el a subliniat că lipsa dragostei este una din deficiențele majore ale soțului. „Bărbaților, iubiți-vă nevestele și nu țineți necaz pe ele” (Coloseni 3:20). Dragostea deschide poarta responsabilității. Dragostea este un act al voinței, exercitat chiar și atunci când bărbatul nu simte un val de emoție afectivă față de soție. O astfel de dragoste este ilustrată în exemplul lui Cristos. Bărbații trebuie să-și iubească soțiile precum Cristos a iubit biserica (Efeseni 5:25).

Cristos nu avea în plan să facă din când în când câte o faptă bună exprimându-și dragostea față de biserică cu mici sau mari întreruperi. Țelul Său a fost să o zidească în mod glorios, iubind din întreaga Sa ființă ceva cu totul nevrednic de dragoste. De aceea, El a iubit Biserica și s-a dat pe Sine pentru ea. Dragostea Lui n-a fost doar o simplă teorie, ci a fost într-atât de profundă încât a însemnat jertfa supremă pe dealul Golgotei. Această dragoste și jertfă au devenit apoi temelie de pe care Cristos a putut curăți și sfinți biserica de orice murdărie și zbârcitură. (Efeseni 5:26)

Dragostea lui Cristos dă definiția dragostei soțului față de soție. Bărbatul trebuie să-și iubească nevasta până la sacrificiu, pentru ca astfel să facă din ea o ființă minunată și mai frumoasă. Iar soția trebuie să i se supună bărbatului. Căsătoria nu se întemeiază pe comoditate. Nu are ca scop doar tovărășia. Nu este suficient să locuiești în aceeași casă, să mănânci la aceeași masă, și să dormi în același pat. Țelul căsătoriei este împlinirea reciprocă, creșterea și devenirea.

Tuturor ni se cere să-L iubim pe Dumnezeu, bărbatului i se cere să-și iubească soția, și în același timp un lucru este extraordinar: în Cristos, în Dumnezeire avem un model de dragoste. Nu noi, oamenii suntem cei care trebuie să inventăm dragostea și aspectele ei practice, ci cu mult înainte de a fi existat noi, Dumnezeu ne-a iubit.

Ceea ce avem de făcut e prea greu? Nu, trebuie doar să învățăm dragostea de la Dumnezeu: să-L iubim pe Dumnezeu cu tot ceea ce suntem noi și să ne iubim unii pe alții, spre fericirea noastră și a familiei noastre.

Ascultă, întipărește, teme-te și iubește-L pe Dumnezeu, toate împreună oferă o garanție pentru fericirea, trăinicia și tăria familiei tale. Fericirea familiei tale este în mâinile tale. Înțelegi tu acest adevăr?

Pastorul Daniel Burtic

Actualitatea religioasă

● **Sâmbătă 24 iulie 1999**, tinerii Bisericii Baptiste române din Micherechi împreună cu pastorul Daniel Burtic au participat la o întâlnire de tineret desfășurată la Biserica Baptistă din Békéscsaba. Tema acestei întâlniri a fost „Rolul tânărului în Biserică”.

● **Duminică, 25 iulie 1999** Biserica Baptistă română din Micherechi a fost vizitată de corul Bisericii Baptiste Betel din Arad împreună cu pastorul bisericii, fratele Nelu Zaharia, președintele comunității baptiste de Arad.



Corul arădenilor

Atât cântecele corului, cât și mesajele pastorului Nelu Zaharia au constituit motive de bucurie și zidire sufletească pentru întreaga biserică. Frații din Arad au avut posibilitatea să viziteze gospodăriile fraților din biserică, cât și cetatea istorică din orașul Gyula, astfel încât timpul petrecut în Ungaria s-a înscris ca o plăcută amintire în viața lor.

Dar în același timp putem spune că și pentru credincioșii Bisericii Baptiste române din Micherechi fiecare zi petrecută în părtășie cu frații din România care au aceeași credință în Dumnezeu este o zi de sărbătoare.

● **În perioada 30 iulie – 1 august** Biserica Penticostală română din Micherechi împreună cu Comunitatea regională Penticostală de Oradea au organizat programe de evanghelizare, care s-au desfășurat într-un cort amenajat în curtea Școlii Generale din localitate. În cadrul programului de vineri seara Cuvântul lui Dumnezeu a fost prezentat de pastorul Gheorghe Băbălaie din Oradea, iar programul de închinare prin cântare a fost susținut de interpreta de muzică creștină Vali Pentea Sava. Sâmbătă seara mesajul a fost prezentat de pastorul Matei Stroie din Oradea. De asemenea a fost prezent și interpretul de muzică creștină Costel Bungău. Duminică dimineață și după amiază Cuvântul lui Dumnezeu a fost prezentat de pastorul Florian Mudura, vice-președintele Comunității regionale Penticostale de Oradea. Interpretul de muzică creștină Matei Adalbert împreună cu grupul de închinare, prin cântecele lor au adus laudă lui Dumnezeu și bucurie în inimile celor prezenți.



Evanghelizare la Biserica Penticostală din Micherechi

● **În perioada 24–30 iulie, copii Bisericii Baptiste române din Micherechi au participat alături de alți copii din Ungaria la tabăra anuală de la Tahi.**

Pentru a înțelege mai bine bucuria acestor copii am rugat-o pe sora Maria Petrușan, învățătoare la Școala Duminicală a Bisericii Baptiste române din Micherechi să ne spună cum s-a desfășurat anul acesta tabăra pentru copii și ce a adus nou în viața lor?



În anul acesta au participat peste 170 de copii, aproape 30 de învățători și tot atâția tineri, care ne-au ajutat pe noi în lucrarea cu copii. Din biserică de la noi, 18 copii și 4 învățători (Ioan și Estera Rujea, Maria Petrușan și Robert Fekete) au avut dorința și posibilitatea de a trăi câteva zile de neuit în această tabără. Pentru zona crișurilor organizatori au fost sora Agneta Szlovák și fratele Tiberiu

Szlovák pastorul Bisericii Baptiste din Gyula. Precizez că toți învățătorii care au susținut diferite lecții biblice au participat la un program de instruire desfășurat pe parcursul a mai multor luni începând din primăvară.

Pentru o mai bună înțelegere a studiilor biblice susținute și pentru a avea posibilitatea de a se cunoaște mai bine, copii au fost împărțiți pe grupe de vârstă. Programul fiecărei zile a fost foarte bine gândit, astfel încât copii au putut să se bucure de excursii, concursuri pe teme biblice, sportive, muzicale împletindu-se ceea ce este util cu ceea ce este plăcut.

Această tabără este o ocazie extraordinară pentru copii de a-L cunoaște mai bine pe Dumnezeu din Scriptură, de a învăța unii din experiența celorlalți cât de minunată e viața trăită sub protecția lui Dumnezeu. Cred că versetele biblice învățate de copii în tabără nu vor fi uitate niciodată, ele le vor modela gândirea și comportamentul începând de acum și până la bătrânețe.

● **Duminică 15 august 1999**, la Biserica Baptistă română din Micherechi într-o atmosferă de mare sărbătoare, candidații pentru botezul Nou Testamental au prezentat întregii biserici, cât și prietenilor veniți din sat mărturiile lor despre schimbarea care s-a produs în sufletele lor din momentul în care L-au acceptat pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor personal. Despre botezul care s-a desfășurat duminică 22 august la Biserica Baptistă română din Micherechi vom reveni cu mai multe detalii în numărul viitor al Suplimentului.

Brădăţel 1999

TABĂRĂ INTERNAȚIONALĂ

2-8 august

Una dintre cele mai importante mijloace de creștere spirituală și de stimulare în viața oricărui tânăr creștin este săptămâna pe care o petrece în tabăra de vară pentru studiul biblic. În timpul acestei săptămâni, viața sa începe să se modeleze după anumite forme spirituale, datorită unei influențe constante a Cuvântului lui Dumnezeu asupra sa și a unor oameni după voia lui Dumnezeu. Și în acest an, tinerii Bisericii Baptiste române din Micherechi au avut posibilitatea de a petrece câteva zile minunate în prezența lui Dumnezeu și a zecilor de tineri români veniți din SUA, Germania, Austria, Moldova, Canada și România în tabăra internațională Brădăţel, România.

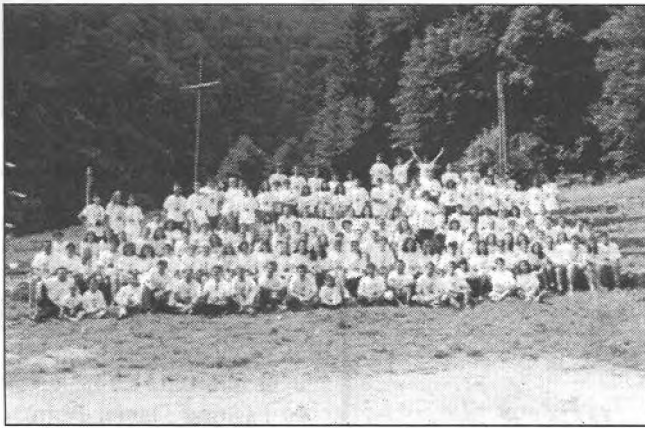
Pentru a cunoaște cum a marcat acest timp de vacanță viața lor, i-am rugat să împărtășească cu noi câteva din gândurile lor:

„Anul acesta de la Biserica Baptistă română din Micherechi am participat în această tabără 24 de tineri și am avut o părtășie binecuvântată cu tinerii din toate colțurile lumii. Ne-am simțit uniți prin faptul că toți suntem copii lui Dumnezeu și avem aceeași naționalitate.

Mottoul taberei a fost versetul 17 din capitolul 3 al cărții 2 Timotei: „...pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună. Toate studiile biblice s-au concentrat asupra acestui verset. Majoritatea tinerilor cred că s-au întors acasă cu dorința de a pune în practică aceste învățături.” (Mariana Ruja)

„În primul rând ca lider de grup am simțit responsabilitatea pentru desfășurarea în condiții de siguranță a călătoriei, atât la plecare, cât și la întoarcere. Pentru mine tot ce am învățat a fost de folos și m-a ajutat să-mi dau seama ce trebuie să fac ca să fiu mai plăcut lui Dumnezeu. Cel mai important lucru pe care l-am învățat ca lider a fost cum trebuie să aduc o închinare adevărată lui Dumnezeu.

Scopul meu este ca împreună cu tinerii din biserică, de



Participanții la tabăra din Brădăţel



Tineri din Micherechi la tabăra internațională

fiecare dată când venim la biserică să aducem o închinare adevărată și plăcută lui Dumnezeu.” (Gabriel Păţcaș)

„Eu în anul acesta am fost prima dată la Brădăţel. Mi-a plăcut foarte mult să fiu împreună cu tinerii români din toate părțile lumii. În fiecare zi fratele Samuel Tușac, unul din organizatorii taberei, a avut un mesaj din care am învățat foarte mult: de exemplu, să fiu cu mult mai mulțumitor lui Dumnezeu pentru ceea ce mi-a dat. Doresc ca ceea ce am auzit acolo să practic în viața de toate zilele.

M-am simțit foarte bine și dacă voi avea posibilitatea și la anul doresc să petrec o săptămână la Brădăţel.” (Jeni)

„Anul acesta s-a desfășurat cea de-a șaptea ediție a taberei internațională creștină Brădăţel, iar pentru noi a fost cel de-al treilea an în care am participat. În fiecare an tabăra a început cu prezentarea grupelor din diferite părți ale lumii și așa a început și în anul acesta. Dar noi, tinerii din Micherechi ne-am gândit ca să facem o prezentare originală. Am ales o cântare pe a cărei melodie ne-am gândit să scriem versuri. Versurile s-au născut în drum spre tabăra Brădăţel, în autobuz. Cine a avut o idee a spus-o și așa încetul cu încetul am reușit să scriem cântarea care vorbește despre noi tinerii, despre planurile noastre de viitor, despre păstorul nostru, fratele Daniel Burtic și despre Biserica Baptistă română din Micherechi.

În timpul petrecut în tabără am studiat Scriptura, am creat fiecare grup o scenetă biblică care a trebuit să fie prezentată, am organizat jocuri sportive și am fost chiar premiați. Din nefericire în anul acesta nu am putut merge la lacul Bucura din cauza inundațiilor care au distrus drumurile și o parte din pădure. Dar am făcut un mic traseu până la o mină.

Toți participanții au primit un tricou pe care este inscripționat mottoul taberei. Ne-am simțit foarte bine și sper cu ajutorul Domnului, ca și în anul viitor să putem fi iar împreună tineri creștini români în tabăra de la Brădăţel.” (Gheorghe Păţcaș)

Moneasa, august 1999: un timp investit cu înțelepciune

Timpul a fost definit ca o perioadă în care se întâmplă anumite lucruri. Fiecare moment al zilei este un dar de la Dumnezeu și trebuie chibzuit cu o grijă minuțioasă, pentru că timpul este viață pusă deoparte pentru muncă. Minutele și orele pot fi transformate în viață abundentă și bogată. Dar există un preț care trebuie plătit pentru folosirea timpului cu maximă eficiență. Pe piața vieții, noi schimbăm timpul pe ocupații sau activități cu sau fără valoare, productive sau nu. Weymouth interpretează expresia prin „cumpărați oportunitățile”, pentru că timpul este oportunitate și aici stă importanța planificării cu grijă a vieții. „Dacă avansăm în economia timpului, învățăm să trăim. Dacă eșuăm aici, eșuăm peste tot”.

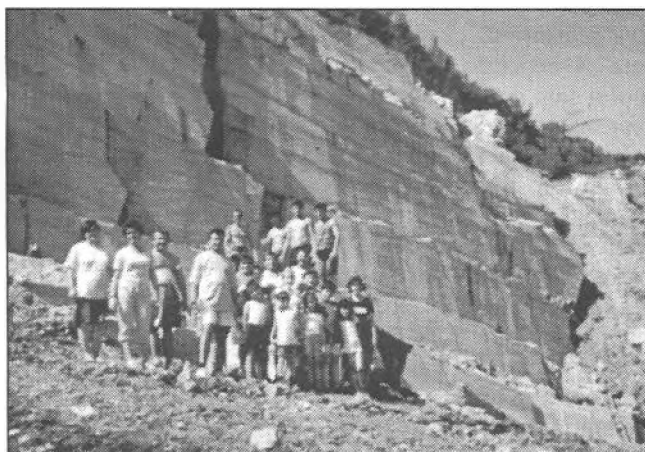
Timpul poate fi pierdut și niciodată recuperat. El nu poate fi adunat, ci trebuie cheltuit. Nici nu poate fi amânat. Dacă nu este folosit productiv, este irecuperabil pierdut, așa cum afirmă următoarele rânduri gravate pe un cadran solar:

*Umbra pe care o lasă degetul meu
Desparte viitorul de trecut;
Înainte stă ora care se va naște
În întuneric și dincolo de puterea ta,
În spate este linia orei risipite care nu se mai întoarce,
Care nu-ți mai aparține;
O singură oră este în mâinile tale:
Acest „acum” pe care stă umbra degetului meu.*

V-ați gândit vreodată că există un timp pe care îl pierdem pentru că nu știm să-l folosim spre odihna noastră? Nu mă refer aici doar la odihna trupului în mod special, ci aș insista mai mult asupra odihnei minții, a sufletului nostru. Un timp în care să ne îndemnăm la cercetare de sine, „să ne privim” cu îndrăzneală gândurile și faptele săvârșite în iureșul zilelor care trec peste noi. Scriptura spune că omul înțelept este cel care se apleacă din când în când asupra lui însuși și caută să vadă dacă este pe o cale rea sau pe o cale bună. Înțeleptul este conștient de responsabilitatea care-i revine în relația lui cu Dumnezeu și cu semenii. De aceea, el își pune un timp de o parte pentru a corecta ceea ce este greșit și pentru a zidi mai departe și mai bine ceea ce a început în relațiile sale.

Eu cred că cel mai bun climat în care omul poate să-și petreacă acest timp de odihnă este natura, creația plină de liniște și armonie a lui Dumnezeu.

Acest adevăr a fost împărtășit de mai multe familii tinere din Biserica Baptistă română din Micherechi, fapt oglindit în dorința lor de a petrece câteva zile împreună, departe de solicitările atât de obositoare ale casei. E greu să te rupi de munca de acasă prin care îți asiguri pâinea cea de



Grupul de familisti la cariera de marmură din Moneasa



Drumeție prin pădure la Moneasa



Familii tinere la excursia din Moneasa

toate zilele. Nu e ușor să dai la o parte toate îngrijorările de fiecare zi. Dar, dacă ai puterea să spui: vreau ca pentru o zi sau două să nu mă mai gândesc cum vor crește legumele în grădină, la ce preț voi reuși să le vând pe piață, cine-mi va mătura curtea, atunci ai câștigat lupta cu tine însuși, ai învins tiranul care și-a făcut cuib în fiecare dintre noi și anume **urgența**. Sunt foarte multe lucruri în viața noastră care ne domină, ne dictează când și cum să ne ocupăm de ele. Dar trebuie să știm *când* și *la ce* să spunem nu sau da, atât în mod personal, cât și ca familie.

Omul în mod individual este încolțit de probleme, necazuri, eșecuri, neajunsuri, dar cu atât mai mult este în pericol familia. Mă bucur pentru fiecare familie, care și în acest an și-au pus în mod practic problemele și grijile în mâna lui Dumnezeu și s-au adunat împreună într-o mare familie, bucurându-se de frumusețea apropierei sufletești, unii față de ceilalți, de această părtășie creștinească, de o cunoaștere mai profundă și sinceră, de o cerere de iertare, acolo unde este nevoie.

Au fost doar două zile petrecute la Moneasa, 10 și 11 august, însă familiile tinere nu s-au întâlnit doar pentru a vedea împreună eclipsa, ci cu un scop mai mare așa cum am mai spus. Ce a adus acest timp în viața lor? Să-i lăsăm pe ei să ne spună:

„Ne-a plăcut că am putut fi toți împreună în aer liber. Prin cântece, rugăciune, învățătură biblică am simțit că Dumnezeu vrea să ne curățească inimile, aducându-ne într-o relație mai bună cu El și unii cu alții. Prin tot ce am făcut am simțit că suntem o familie, că ne iubim mai mult, că suntem mai deschiși unii față de ceilalți. Relația dintre noi a fost alta, decât atunci când ne întâlnim pe stradă. Ne-ar place să avem și alte ocazii de a fi împreună.” (Maria și Vasile Martin)

„Ca familie am trăit zile de neuitat, mai bine zis au fost clipe binecuvântate. E ceva deosebit să te întâlnești cu alte familii în prezența lui Dumnezeu. Ne-am simțit unii față de alții mai aproape ca niciodată. Am avut posibilitatea să ne deshidem unii față de ceilalți și să ne cunoaștem mai bine. Ne rugăm să avem astfel de întâlniri cât mai multe.” (Andrea și Gheorghe Martin)

„Pentru familia mea este o bucurie ori de câte ori avem ocazia să facem o excursie în țară sau peste graniță. Am plecat la Moneasa cu două scopuri: de a cunoaște locul și de a avea părtășie unii cu ceilalți, de a ne cunoaște mai bine și de a ne apropia mai mult de Dumnezeu și unii de ceilalți. După atâta oboseală în munca de fiecare zi, noi credem că e necesar și binevenită o astfel de ieșire. Ne dorim să putem să avem o nouă experiență de acest fel, cât mai curând.” (Maria și Teodor Petrușan)